

مجموعه سوالات طبقه بندی شده امتحانات نهایی و شبه نهایی

فارسی دهم

رشته های

ریاضی . تجربی . انسانی . معارف

درس به درس

درس ۱ تا ۱۸

همراه با پاسخنامه

گردآورنده: ولی مسعودی

۰۹۱۱ ۱۷۸ ۱۷۰۷

Valimasoudi44

www.valimasoudi.ir

بارمبندی فارسی (۱)، پایه دهم (سال تحصیلی ۱۴۰۴ - ۱۴۰۳)

نمره	موضوعها	قلمروها
۱	معنی واژه	زبانی نمره ۷
۲	املای واژه	
۴	دستور	
۳	آرایه‌های ادبی	ادبی نمره ۵
۱	تاریخ ادبیات	
۱	حفظ شعر	
۴	درک مطلب	فکری نمره ۸
۲	معنی و مفهوم نثر	
۲	معنی و مفهوم نظم	

* یادآوری:

پررسش‌های **آزمون نوبت دوم** و **شهریور از کل کتاب** به نسبت **۱۰ نمره (نوبت اول)** و **۱۰ نمره (نوبت دوم)**، طبق بarmبندی جدول فوق می‌باشد.

ستایش و نیایش ← ۰/۵ نمره / فصل اول ← ۲/۵ نمره / فصل دوم ← ۲/۲۵ نمره / فصل سوم ← ۲/۵ نمره

فصل چهارم ← ۲/۵ نمره / فصل پنجم ← ۲/۵ نمره / فصل ششم ← ۲/۵ / فصل هفتم ← ۲/۵ / فصل هشتم ← ۲/۲۵

تغییرات مهم در امتحان خردادماه ← تصویب شده در دفتر پژوهش و تألیف کتب درسی

← **شعر حفظی** فقط از نیمسال دوم سؤال طرح خواهد شد. (فقط شعرخوانی «دلیران و مردان ایران زمین»)

توجه: از **کل اشعار حفظی** کتاب، سؤال برای املا، معنی لغت، مفهوم (نه معنی)، تاریخ ادبیات، سؤال طرح می‌شود.

← از بخش‌های **شعرخوانی**، **روان‌خوانی و گنج حکمت**، سؤال **دستور و آرایه طرح نخواهد شد** اما

سؤال برای املا، معنی لغات، مفهوم (و نه معنی)، تاریخ ادبیات طرح می‌گردد.

← از **ستایش و نیایش** نیز سؤال برای **دستور و آرایه طرح نخواهد شد** اما برای املا، تاریخ ادبیات، معنی

واژه و قلمرو فکری (درک مطلب و معنی شعر و نثر) **سؤال طرح می‌گردد**.

← در **کارگاه متن پژوهی هر قلمرو استقلال دارد**؛ مثلاً از نمونه‌های قلمرو فکری برای قلمرو ادبی یا زبانی،

سؤالی طرح نمی‌گردد.

بخش اول ← از سؤال ۱ تا ۱۵۴ (درس ۱ تا ۹)

بخش دوم ← از سؤال ۱۵۵ تا ۳۲۹ (درس ۱۰ تا ۱۸) + سؤالات ترکیبی

نوبت اول

بخش اول <

درس ۱ تا ۹

از سؤال ۱ تا ۱۵۴

به نام کردگار

ستایش

قلمرو زبانی

معنی واژه

- ۱- معادل معنایی واژه‌های «پرتو، آسمان‌ها، شگفتا» را در ابیات زیر بیابید.
الف) به نام کردگار هفت افلاک	که پیدا کرد آدم از کفی خاک
ب) زهی گویا ز تو، کام و زبانم	تویی هم آشکارا، هم نهانم
ج) فروغ رویت اندازی سوی خاک	عجایب نقش‌ها سازی سوی خاک

۲- واژه مشخص شده در کدام معنی به کار نرفته است؟

- «الهی، فضل خود را یار ما کن ز رحمت، یک نظر در کار ما کن»
- الف) لطف ب) توجه ج) دانش د) رحمت

املاي واژه

۳- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) ز رحمت، یک (نظر / نذر) در کار ما کن	ب) تو دانی و تو دانی، آنچه (خواهی / خواهی)
ج) حقیقت، پرده برداری ز (رخسار / رخصار)	د) (ذهی / زهی) گویا ز تو، کام و زبانم

پاسخ

۱- پرتو: فروغ ← (ج) / آسمان‌ها: افلاک ← (الف) / شگفتا: زهی ← (ب)

۲- گزینه ج

۳- شکل درست: الف) نظر (ب) خواهی (ج) رخسار (د) زهی

قلمرو فکری

معنی شعر

۴- معنی اشعار زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.

- ۱- گل از شوق تو خندان در بهار است
(نهایی خرداد ۱۴۰۳)
- ۲- الهی، فضل خود را یار ما کن
(نهایی خرداد ۱۴۰۲)
- ۳- فروغ رویت اندازی سوی خاک
عجایب نقش‌ها سازی سوی خاک
(نهایی شهریور ۱۴۰۲)

درک مطلب

۵- در کدام بیت صفتی متناسب با مفهوم «به نام کردگار هفت افلاک / که پیدا کرد آدم از کفی خاک» به کار رفته است؟
آن را مشخص کنید.

- الف) الهی، فضل خود را یار ما کن ز رحمت، یک نظر در کار ما کن
ب) تویی رزاق هر پیدا و پنهان تویی خلاق هر دانا و نادان

۶- با توجه به بیت «گل از شوق تو خندان در بهار است / از آتش رنگ‌های بی‌شمار است» به سؤالات پاسخ دهید.
الف) کدام واژه، «بیان علت» است؟
ب) منظور از «خندان بودن گل» چیست؟
ج) شاعر علت شکوفا شدن گل‌ها را چه می‌داند؟

پاسخ

- ۴- ۱- گل از اشتیاق و عشق توست که در بهار شکفته و خرم است.
۲- خدایا بخشش خود را همراه ما کن.
۳- روشنایی چهره‌ات را بر جهان می‌اندازی و نقش و نگارهای شگفت‌آوری در دنیا ایجاد می‌کنی.
- ۵- گزینه ب ← صفت **خلاق** / در بیت سؤال، شاعر خداوندی را ستایش می‌کند که «کردگار» (آفریننده) افلاک است و آدم را «پیدا کرد» (= خلق کرد، آفرید)؛ بنابراین صفت «خلاق» (آفریننده) در بیت «ب» پاسخ مناسب است.
- ۶- الف) از آن ← به آن علت ب) منظور از «خندان بودن گل» ← شکفته شدن گل
ج) علت شکوفا شدن گل‌ها و رنگارنگی آن‌ها شوق و اشتیاقی است که به خداوند دارند.

فصل یکم: ادبیات تعلیمی

* درس یکم

گنج حکمت: پیرایه خرد

قلمرو زبانی

معنی واژه

- ۷- برابر معنایی واژگان روبه‌رو را در نمونه‌های زیر بیابید و بنویسید. الف) طریقه ب) به نظر آمدن ج) حیلها
 (۱) خویشتن مرده کرد و بر روی آب می‌رفت. صیاد او را برداشت و چون صورت شد که مرده‌است، بینداخت.
 (۲) در دفع مکاید دشمن تأخیر صواب نبیند. وقت ثبات مردان و روز فکر خردمندان است.
 (۳) زین نمط، آن مست‌شده از غرور رفت و ز مبدأ چو کمی گشت دور

۸- در ابیات زیر، کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟

- الف) گه به دهان، برزده کف، چون صدف گاه چو تیری که رود بر هدف
 ب) زهی گویا ز تو، کام و زبانم تویی هم آشکارا، هم نهانم

- ۹- با توجه به بیت «دید یکی بحر خروشنده‌ای / سهمگنی، نادره جوشنده‌ای»، معادل معنایی «سهمگن» را در بیت زیر بیابید.
 «نعره برآورده، فلک کرده کر دیده سیه کرده، شده زهره‌در»

- ۱۰- با توجه به بیت «خواست کزان ورطه، قدم درکشد / خویشتن از حادثه برتر کشد» معنی واژه «ورطه» در کدام گزینه به درستی نیامده است؟

- الف) گرفتاری ب) مهلکه ج) مرداب د) گودال

۱۱- در عبارت و بیت زیر، کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟

- الف) آن که غفلت بر احوال وی غالب و عجز در افعال وی ظاهر بود، حیران و پای‌کشان، چپ و راست می‌رفت و در فرازونشیب می‌دوید.
 ب) لیک چنان خیره و خاموش ماند کز همه شیرین‌سخنی، گوش ماند

پاسخ

- ۷- الف) ۳ ← طریقه: نمط ب) ۱ ← به نظر آمدن: صورت شدن ج) ۲ ← حیلها: مکاید (مکاید: ج مکیدت، مکرها، حیلها)
 ۸- دهان (الف) و کام (ب) / کام: دهان
 ۹- زهره‌در / سهمگن: سهمگین، ترس‌آور / زهره‌در: بسیار ترسناک (زهره: کیسهٔ صفر، کیسهٔ زرداب؛ در گذشته معتقد بودند که ترس شدید سبب ترکیدن زهره می‌شود).
 ۱۰- گزینهٔ ج
 ۱۱- حیران (الف) و خیره (ب) / خیره: سرگشته، حیران، فرومانده

املاى واژه

۱۲- املاى درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- ۱- عاقل در دفع مکاید دشمن تأخیر (ثواب / صواب) نبیند.
 ۲- (خواست / خاست) کزان ورطه، قدم در کشد خویشان از حادثه برتر کشد
 ۳- آنکه غفلت بر احوال وی (قالب / غالب) و عجز در افعال وی ظاهر بود، سرگردان چپ و راست می‌رفت. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
 ۴- آنکه (حزم / هضم) زیادت داشت و بارها دست‌بُرد زمانه جافی را دیده بود. (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

۱۳- در عبارت زیر، یک نادرستی املائی وجود دارد. آن را بیابید و شکل درست آن را بنویسید.
 «با خود گفت: غفلت کردم و فرجام کار قافلان چنین باشد و اکنون وقت حیلست است.»

۱۴- املاى درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- الف) گل به همه رنگ و (برازنده گی / برازندگی) ب) و چون صورت شد که مُرده‌است، (بینداخت / بینداخت)
 ج) دید یکی (بهر / بهر) خروشنده‌ای د) از (قضا / غذا) روزی دو صیاد بر آن گذشتند.

دستور

۱۵- بیت زیر را براساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی مرتب کنید.

«چون بگشایم ز سر مو، شکن ماه ببیند رخ خود را به من»

پاسخ

- ۱۲- ۱) صواب / صواب (درست) هم‌آوا با ثواب (پاداش) ۲) خواست / خواست (طلبید، خواهش، اراده) هم‌آوا با خاست (برخواست، بلند شد)
 ۳) غالب / غالب (چیره) هم‌آوا با قالب (شکل، جسم) ۴) حزم / حزم (دوراندیشی، هوشیاری) هم‌آوا با هضم (گوارش، تحلیل)
 ۱۳- شکل درست: غافلان ۱۴- الف) برازندگی / برازندگی ب) بینداخت / ب + انداخت = بینداخت
 ج) بحر / بحر (دریا) هم‌آوا با بهر (بهره، نصیب، برای) د) قضا / قضا (تقدیر، سرنوشت) هم‌آوا با غذا (خوراک) و غزا (جنگ)
 ۱۵- شکل مرتب‌شده اجزای جمله ← چون شکن [را] از سر مو بگشایم، ماه، رخ خود را به من ببیند.

مفعول متمم نهاد مفعول متمم

* نکته ← ترتیب اجزای جمله: در شیوه عادی، اصل بر این است که نهاد همه جمله‌ها در ابتدا و فعل در پایان قرار گیرد و سایر اجزای جمله، مانند متمم، مفعول و مسند در جایگاه معمول خود طبق زبان معیار واقع شوند؛ مثال:

۱- گشت یکی چشمه ز سنگی جدا غلغله‌زن، چهره‌نما، تیزپا

شکل مرتب‌شده اجزای جمله ← یکی چشمه + غلغله‌زن، چهره‌نما، تیزپا + ز سنگی + جدا + گشت (= شد)
 نهاد قید متمم مسند فعل

۲- ابر ز من، حامل سرمایه شد. باغ ز من صاحب پیرایه شد
 نهاد / متمم / مسند / فعل نهاد / متمم / مسند / فعل

۳- قطره باران که درافتد به خاک زو بدمد بس گهر تابناک

شکل مرتب‌شده اجزای جمله ← قطره باران که به خاک درافتد، بس گهر تابناک از او بدمد.
 نهاد / متمم / فعل قید / نهاد / متمم / فعل

۱۶- با توجه به ابیات زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«گشت یکی چشمه ز سنگی جدا غلغله‌زن، چهره‌نما، تیزپا
گفت: درین معرکه، یکتا منم تاج سر گلبن و صحرا، منم»
(الف) کاربرد معنایی فعل «گشت» اسنادی است یا غیراسنادی؟
(ب) نقش واژه مشخص شده با کدام واژه در مصراع اول بیت دوم یکسان است؟

قلمرو ادبی

۱۷- آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

(الف) پیش دیوار آنچه گویی هوش دار تا نباشد در پس دیوار، گوش (مجاز / اغراق) (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
(ب) قطره باران که درافتد به خاک زو بدمد بس گهر تابناک (جناس / استعاره) (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

۱۸- در تشبیه موجود در بیت زیر، «مشبه‌به» را مشخص کنید.
راست به مانند یکی زلزله داده تنش بر تن ساحل، یله

۱۹- کاربرد آرایه داده شده را در بیت زیر نشان دهید.
لیک چنان خیره و خاموش ماند کز همه شیرین سخنی گوش ماند (حس آمیزی) (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

۲۰- یک اثر در زمینه «ادبیات تعلیمی» ذکر کنید. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

قلمرو فکری

معنی شعر

۲۱- معنی بیت زیر را به نثر روان بنویسید.
گفت: در این معرکه یکتا منم تاج سر گلبن و صحرا منم (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

پاسخ

۱۶- (الف) فعل اسنادی (گشت = شد) (ب) یکتا / «جدا» نقش مسند دارد و «یکتا» نیز نقش مسند دارد. (من یکتا هستم)

۱۷- (الف) مجاز (گوش: مجاز از انسان سخن چین) (ب) استعاره (گهر: استعاره از گل و گیاه)

۱۸- زلزله (دریا به مانند زلزله)

۱۹- حس آمیزی: شیرین سخنی (چشایی + شنوایی)

۲۰- گلستان - بوستان - کلیله و دمنه - مثنوی - قابوسنامه

۲۱- گفت: در این میدان، یگانه‌ام و سرور بوتۀ گل و دشت هستم

درک مطلب

۲۲- منظور از «گوهر تابناک» در بیت «قطره باران که درافتد به خاک / زو بدمد بس گهر تابناک» چیست؟
معادل مفهومی آن در کدام بیت آمده است؟

- الف) چون بگشایم ز سر مو، شکن / ماه ببیند رخ خود را به من
ب) ابر ز من، حامل سرمایه شد / باغ ز من صاحب پیرایه شد

۲۳- مفهوم کدام بیت با بیت زیر تقابل معنایی دارد؟

- «که جایی که دریاست من کیستم؟ / گر او هست حقاً که من نیستم»
الف) چو خود را به چشم حقارت بدید / صدف در کنارش به جان پرورید
ب) در بُن این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری؟

۲۴- از همه ابیات زیر، مفهوم «خودستایی و غرور» دریافت می‌شود، به جز بیت

- الف) ابر ز من، حامل سرمایه شد / باغ ز من صاحب پیرایه شد
ب) گل به همه رنگ و برازندگی / می‌کند از پرتو من زندگی
ج) در بُن این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری؟
د) نعره برآورده، فلک کرده کر / دیده سیه کرده، شده زهره‌در

۲۵- با توجه به شعر «چشمه» از نیما یوشیج، کدام بیت در توصیف چشمه نیست؟

- الف) گفت: درین معرکه، یکتا منم / تاج سر گلین و صحرا، منم
ب) چون بگشایم ز سر مو، شکن / ماه ببیند رخ خود را به من
ج) راست به مانند یکی زلزله / داده تنش بر تن ساحل، یله
د) خواست کزان ورطه، قدم در کشد / خویشتن از حادثه برتر کشد

پاسخ

۲۲- منظور از «گوهر تابناک»، گل‌ها و گیاهان است و معادل معنایی آن در بیت «ب» آمده: «پیرایه»، استعاره از گل و گیاه است.

۲۳- گزینه ب / در بیت سؤال و گزینه «الف» از زبان موجودی متواضع و فروتن گفته شده اما در بیت «ب» از زبان موجودی خودشیفته و خودخواه

۲۴- گزینه د (خروشنده، عظمت و ترسناکی دریا)

۲۵- گزینه ج (مرجع ضمیر «ش» ← دریا = بحر خروشنده)

روان‌خوانی: دیوار

درس دوم ❁

قلمرو زبانی

معنی واژه

۲۶- معادل معنایی «آزمند، تلف، بی‌نیاز» را در عبارات زیر بیابید.
 (الف) از داور مستغنی باشد. (ب) ولیکن به ایشان مولع مباش. (ج) رنج هیچ‌کس ضایع نکن.

۲۷- در عبارت و بیت زیر، کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟
 (الف) مادرش سراسیمه، سروپای برهنه از اتاق بیرون پرید و با وحشت او را در بغل گرفت.
 (ب) در بر من، ره چو به پایان برَد از خجلی سر به گریبان برَد

۲۸- در عبارت و بیت زیر، کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟
 (الف) همان‌طور که بی‌حرکت و خوشحال به نرده تکیه داده بود، همه این‌ها را می‌دید.
 (ب) راست به مانند یکی زلزله داده تنش بر تن ساحل، یله

۲۹- معادل معنایی واژه مشخص‌شده، در کدام گزینه آمده است؟
 «راست به مانند یکی زلزله داده تنش بر تن ساحل، یله»
 (الف) همان‌طور که با ترس و لرز به دیوار نگاه می‌کرد، با خود گفت: «آره، مثل دیو است، درست مثل دیو است.»
 (ب) درخت‌ها، بی‌حرکت، راست ایستاده و سرشان را به هوا بلند کرده بودند.

۳۰- کدام واژه‌ها در عبارت و بیت زیر معنای مشترکی را به ذهن می‌رسانند؟
 (الف) سرشاخه‌ها و روی برگ‌ها، آفتاب زرد و بی‌مهر غروب، مثل صدها قناری نشسته بود که دسته‌دسته به آسمان پرواز می‌کردند.
 (ب) به نام کردگار هفت افلاک که پیدا کرد آدم از کفی خاک

۳۱- کدام معنی از واژه «محال» در عبارت «بدان کوش که به هر محالی از حال و نهاد خویش بنگردی» برنمی‌آید؟
 (الف) بی‌اصل (ب) اندیشه باطل (ج) ناممکن (د) حيله

پاسخ

۲۶- آزمند: مولع ← (ب) / تلف: ضایع ← (ج) / بی‌نیاز: مستغنی ← (الف)

۲۷- بغل (الف) و بر (ب) / بر: آغوش، کنار / درس دیوار + درس چشمه

۲۸- تکیه داده بود (الف) و یله دادن (ب) / یله: رها، آزاد؛ یله دادن: تکیه دادن / درس دیوار + درس چشمه

۲۹- گزینه الف / «راست»، در بیت، به معنای «عیناً، درست» که با واژه «درست» در متن الف، هم‌معنی است اما در گزینه ب، «راست» به معنای «مستقیم» / درس دیوار + درس چشمه

۳۰- آسمان (الف) و افلاک (ب) / افلاک: جمع فلک، آسمان‌ها / درس دیوار + درس ستایش

۳۱- گزینه د

۳۲- در کدام گزینه، واژه‌ای معادل «تیمار» نیامده است؟

- الف) دلش از غم و درماندگی فشرده شد. (ب) اثر غم و شادی پیش مردمان، بر خود پیدا مکن.
ج) چشم‌هایش دیگر نمی‌خندید. لب‌هایش شُل و آویزان شده بود.

۳۳- در عبارت زیر کلمات متضاد را بیابید.

«پیران قبیلهٔ خویش را حرمت دار، ولیکن به ایشان موعِ مباحث تا همچنان که هنر ایشان همی‌بینی، عیب نیز بتوانی دید.»

املاي واژه

(نهایی خرداد ۱۴۰۳)

۳۴- در جملهٔ زیر، واژهٔ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

همه‌کس را به سزا، حق‌شناس باش؛ خاصه (غرابت / قرابت) خویش را.

۳۵- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- الف) چرا پدرش این‌همه در ساختن دیوار (اسرار / اصرار) دارد؟
ج) به هر محالی از (حال / هال) و نهاد خویش بنگردی.
ب) از آن بالا (بیفتند / بیافتند) و دست و پایشان بشکند.
د) شب‌ها توی (حیاط / حیات) فرش می‌انداختند.

۳۶- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- الف) دیگر باد نمی‌آید دیوار را (بخواباند / بخاباند)
ج) باد دیگر میان درختان آواز (نمی‌خاند / نمی‌خواند)
ب) می‌خواهید به (خاستگاری / خواستگاری) بروید؟
د) پاره‌های خشت و (خرده‌های / خورده‌های) گچ، روی هم ریخته بود.

۳۷- در گروه کلمات زیر، غلط‌های املایی را مشخص کنید و درست آن‌ها را بنویسید.

مستغنی و بی‌نیاز - تیمار و غمخاری - لب حوض - ضایع و تباه - غم و درمانده‌گی - بقض و کینه - رعشه و لرزش - قاش خریزه - جشن مفصل - حقِ حقِ گریه

پاسخ

- ۳۲- گزینهٔ ج / تیمار: غم، حمایت و نگاهداشت، توجه؛ تیمار داشتن: غمخواری و محافظت از کسی که بیمار باشد یا به بلا و رنجی گرفتار شده باشد؛ پرستاری و خدمت کردن
۳۳- عیب و هنر

۳۴- قرابت / قرابت (خویشی، خویشاوندی، نزدیکی) هم‌آوا با غرابت (دور بودن، عجیب بودن)

۳۵- الف) اصرار / اصرار: پافشاری کردن / اسرار: (ج سِر، رازها) ب) بیفتند / ب + افتند = بیفتند

ج) حال / حال (چگونگی، اکنون): هم‌آوا با هال (تالار بزرگ، سرسرا) د) حیاط / حیاط (فضا، محوطه): هم‌آوا با حیات (زندگی)

۳۶- الف) بخواباند ب) خواستگاری ج) نمی‌خواند د) خرده‌ها / خرده (ریزه، مقدار کم، کوچک) هم‌آوا با خورده (از مصدر خوردن)
مثال: خرده حساب، خرده‌شیشه، پول خرد - سالخورده، خوردوخوراک

۳۷- شکل درست: غمخواری - درماندگی (درمانده + ی) - بغض - هق‌هق

دستور

۳۸- در بیت و عبارت زیر، حذف و نوع آن (لفظی / معنایی) را مشخص کنید.

الف) همه کس را به سزا، حق شناس باش؛ خاصه قرابت خویش را.
ب) راست به مانند یکی زلزله داده تنش بر تن ساحل، یله

۳۹- در متن زیر، فعل‌های «امر» و «نهی» را مشخص کنید.

«تا توانی از نیکی کردن میاسا و خود را به نیکی و نیکوکاری به مردم نمای و چون نمودی به خلاف نموده مباش.»

۴۰- در عبارت «بدان کوش که به هر محالی از حال و نهاد خویش بنگردی.»:
الف - کدام فعل «امر» است؟ ب) زمان و نوع فعل «بنگردی» را بنویسید.

۴۱- در عبارت زیر چند «فعل» وجود دارد؟

«اندر همه کاری داد از خویشتن بده، که هر که داد از خویشتن بدهد، از داور مستغنی باشد.»

۴۲- از مصدر «فروختن» موارد خواسته شده را بنویسید.

الف) مضارع مستمر، دوم شخص مفرد ب) ماضی التزامی، سوم شخص جمع

قلمرو فکری**معنی نثر**

۴۳- معنی عبارات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۱- بزرگان به هر حق و باطلی از جای نشوند.

۲- اگر غم و شادیت بود، به آن کس گوی که او تیمار غم و شادی تو دارد. (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

پاسخ

۳۸- الف) حذف به قرینه لفظی ← خاصه قرابت خویش را [حق شناس باش] / ب) حذف فعل «بود» به قرینه معنایی: یله داده [بود]

۳۹- فعل امر ← نمای (= نشان بده) / فعل‌های نهی ← میاسا و مباش

توضیح: توانی (= می توانی) ← مضارع اخباری / نمودی (= نشان دادی) ← ماضی ساده

۴۰- الف) کوش (= بکوش) ب) بنگردی ← مضارع التزامی منفی و معادل «برنگردی» (حرف «ب» در بنگردی، ویژگی نثر گذشته است و برای تأکید آمده)

نکته: بدان (به + آن) ← فعل نیست

۴۱- سه فعل وجود دارد: بده، بدهد، باشد. / «داد» در هر دو جمله به معنی «عدل و انصاف» به کار رفته و اسم است.

۴۲- الف) داری می فروشی ب) فروخته باشند

۴۳- ۱- انسان‌های بزرگ با هر اتفاق حق و باطلی متغیر و عصبانی نمی شوند.

۲- اگر اندوهگین یا شادمان هستی، آن را به کسی بگو که غمخوار تو باشد

درک مطلب

۴۴- حدیث: «حاسبوا قبل ان تُحاسَبوا» با کدام عبارت قرابت معنایی دارد؟
(الف) به زبان دیگر مگو و به دل دیگر مدار (ب) و اندر همه کاری داد از خویشتن بده
(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۴۵- در جمله «اثر غم و شادی پیش مردمان بر خود پیدا مکن» نویسنده بر چه نکته‌ای تأکید دارد؟
(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۴۶- بیت «شاد و بی‌غم بزی که شادی و غم / زود آیند و زود می‌گذرند» با کدام گزینه ارتباط معنایی دارد؟
(الف) هر شادی که بازگشت آن به غم است، شادی مشمر (ب) اثر غم و شادی پیش مردمان بر خود پیدا مکن
(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۴۷- معادل مفهومی «به زبان، دیگر مگو و به دل، دیگر مدار» کدام یک از موارد زیر نیست؟
(الف) خود را به نیکی و نیکوکاری به مردم نمای. (ب) چون نمودی به خلاف نموده مباش. (ج) گندم‌نمای جو فروش نباش.

پاسداری از حقیقت

درس سوم

گنج حکمت: دیوار عدل

قلمرو زبانی

معنی واژه

۴۸- در شعر زیر، کدام واژه هم‌معنی «سپیده صبح» است؟
«شفق، آینه‌دار نجابت / و فلق، محرابی / که تو در آن / نماز صبح شهادت گزارده‌ای»
(نهایی خرداد ۱۴۰۳)

۴۹- معادل معنایی «حال و روز کسی را آرزو داشتن، بی‌آنکه خواهان زوال آن باشیم» را در شعر زیر پیدا کنید.
«مرگت چنان زندگی را به سخره گرفت / و آن را بی‌قدر کرد / که مردنی چنان، / غبطه بزرگ زندگانی شد»

۵۰- در بیت زیر، دو واژه متضاد هستند. آن دو را مشخص کنید.
«شفق، آینه‌دار نجابت / و فلق، محرابی / که تو در آن / نماز صبح شهادت گزارده‌ای»

پاسخ

- ۴۴- گزینه ب ۴۵- خویشتن‌داری ۴۶- گزینه الف
۴۷- گزینه الف / مفهوم عبارت صورت سؤال «توصیه به دوری از ریاکاری» است. در گزینه «ب» و «ج» این مفهوم آشکار است اما در گزینه «الف» توصیه می‌کند که باید انسان خودش را به خوبی و نیکی به دیگران نشان دهد.
۴۸- فلق / فلق: سپیده صبح، فجر / شفق: سرخی هنگام غروب خورشید ۴۹- غبطه
۵۰- شفق و فلق / شفق: سرخی افق هنگام غروب خورشید / فلق: سپیده صبح، فجر

۵۱- در سروده و عبارت زیر، دو واژه مترادف هستند. آن دو را بیابید.

الف) بر تالابی از خون خویش / در گذرگه تاریخ ایستاده‌ای / با جامی از فرهنگ / و بشریت رهگذار را می‌آشامانی.

ب) در آبگیری سه ماهی بود: دو حازم، یکی عاجز. از قضا، روزی دو صیاد بر آن گذشتند و با یکدیگر میعاد نهادند که دام بیارند.

املا

۵۲- املای درست واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۱- عامل شهری به خلیفه نشست که دیوار شهر، خراب شده‌است، آن را (امارت - عمارت) باید کرد.

۲- فلق، محرابی / که تو در آن / نماز صبح شهادت (گذارده‌ای / گزارده‌ای) (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۵۳- در متن زیر، یک نادرستی املایی وجود دارد. آن را بیابید و شکل درست آن را بنویسید.

«هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حسیظ هم می‌توان عزیز بود / از گودال پیرس»

دستور

۵۴- کدام گروه اسمی، مطابق الگوی: «اسم + مضاف‌الیه + مضاف‌الیه» ساخته نشده‌است؟

الف) گوشه روشن وجدان (ب) نماز صبح شهادت (ج) لبان اراده تو (د) ضامن دوام جهان

۵۵- با توجه به الگوی داده‌شده، گروه اسمی را کامل کنید. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

هسته - وابسته - وابسته

اسم - مضاف‌الیه - مضاف‌الیه

شعر - -

۵۶- با توجه به الگوی داده‌شده، گروه اسمی را کامل کنید. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

هسته - وابسته - وابسته

اسم - صفت - مضاف‌الیه

..... - - جامعه

۵۷- در گروه اسمی زیر، هسته را مشخص کنید. (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

دشوارترین کتاب درسی دبیرستان

پاسخ

۵۱- تالاب (الف) و آبگیر (ب) / تالاب: آبگیر، برکه / درس ۱: گنج حکمت: پیرایه خرد

۵۲- ۱- عمارت / عمارت (آبادانی، تعمیر، ساختمان) هم‌آوا با امارت (امیر شدن، فرمانروایی) ۲- گزارده‌ای

گزاردن: به‌جا آوردن، ادا کردن، انجام دادن، تعبیر کردن ← شکرگزار، سپاسگزار، نمازگزار، خدمتگزار، خوابگزار

گذاردن: قرار دادن، نهادن، وضع کردن ← قانون‌گذار، بنیان‌گذار، تأثیرگذار، بارگذار، سپرده‌گذاری

۵۳- حسیظ ۵۴- گزینه الف ← اسم + صفت + مضاف‌الیه ۵۵- شعر شاعر ایران / شعر کتاب ما

۵۶- اهداف مهم جامعه یا هر مثال درست دیگر ۵۷- کتاب

۵۸- با توجه به بیت «دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد» یک گروه اسمی مطابق با الگوی «صفت + هسته + مضاف‌الیه» بنویسید.

۵۹- در کدام گزینه الگوی «هسته + وابسته + وابسته» وجود دارد؟

- (الف) قطره باران که درافتد به خاک
(ب) ماه ببیند رخ خود را به من
(ج) چشمه کوچک چو بدانجا رسید
(د) تاج سر گلبن و صحرا منم

۶۰- در سروده زیر، واژه «محراب» با کدام واژه، نقش دستوری یکسان دارد؟
«شفق، آینه‌دار نجابت / و فلق، محرابی / که تو در آن / نماز صبح شهادت گزارده‌ای»

قلمرو ادبی

۶۱- در بیت زیر کدام دلیل شاعرانه باعث حسن تعلیل شده است؟ (نهایی خرداد ۱۴۰۳)
بید مجنون در تمام عمر سر بالا نکرد / حاصل بی‌حاصلی نبود به جز شرمندگی

۶۲- آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
صداقت / شیرین‌ترین لبخند / بر لبان اراده توست. (مجاز / حس آمیزی)

۶۳- در سروده «شفق، آینه‌دار نجابت / و فلق، محرابی / که تو در آن / نماز صبح شهادت گزارده‌ای» کدام کلمات «مشبه‌به» هستند؟

- (الف) شفق - فلق (ب) آینه‌دار - محراب (ج) محراب - فلق (د) محراب - نماز

۶۴- در عبارت زیر، کاربرد کدام آرایه‌های ادبی مشهود است؟ (نهایی شهریور ۱۴۰۲)
درختان را دوست دارم که به احترام تو قیام کرده‌اند و آب را که مهر مادر توست.

پاسخ

۵۸- دو دست دعا

صفت / هسته / مضاف‌الیه

۵۹- گزینه د ← تاج سر گلبن: هسته + وابسته (مضاف‌الیه) + وابسته (مضاف‌الیه) / الف) قطره باران: هسته + وابسته (مضاف‌الیه) /

(ب) رخ خود: هسته + وابسته (مضاف‌الیه) / چشمه کوچک: هسته + وابسته (صفت)

۶۰- با واژه «آینه‌دار» ← (هر دو) نقش مسند دارند. /

شفق، آینه‌دار نجابت [است] / فلق، محرابی [است] ← شفق و فلق ← (هر دو) نقش نهاد دارند

۶۱- سرافکنندی یا شرمندگی به خاطر بی‌حاصلی است. ۶۲- حس آمیزی (شیرین‌ترین لبخند)

۶۳- گزینه ب (شفق: مشبه، آینه‌دار: مشبه‌به / فلق: مشبه، محراب: مشبه‌به)

۶۴- تشخیص، حسن تعلیل، تلمیح / تشخیص: قیام کردن درختان / حسن تعلیل: شاعر علت ایستاده بودن درختان را احترام آنها به امام حسین (ع) می‌داند. / تلمیح: اشاره به مهریه حضرت زهرا که آب مهریه ایشان بوده است.

قلمرو فکری

معنی شعر

۶۵- معنی مصراع‌های زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.

- ۱- خون تو امضای راستی است (نهایی خرداد ۱۴۰۳)
- ۲- مرگت، چنان زندگی را به سُخره گرفت. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
- ۳- عزم‌ت ضامن دوام جهان شد. (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

درک مطلب

۶۶- خواجه نظام‌الملک در عبارت «شهر را از عدل، دیوار کن و راه‌ها از ظلم و خوف پاک کن که حاجت نیست به گل و خشت و سنگ و گچ» چه چیزی را لازمه امنیت پایدار در مملکت دانسته‌است؟ (نهایی خرداد ۱۴۰۳)

۶۷- در متن زیر، «عقل» با چه ویژگی‌هایی وصف شده‌است؟
چندان تناوری و بلند / که هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می‌افتد (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۶۸- مفهوم کلی سروده زیر را بنویسید.
در فکر آن گودالم / که خون تو را مکیده‌است / هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حضيض هم می‌توان عزیز بود / از گودال بی‌رس (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۶۹- عبارت «خونت / با خون بهایت حقیقت / در یک تراز ایستاد» در توصیف چه کسی بیان گردیده‌است؟ (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

پاسخ

- ۶۵- ۱- شهادت تو تأیید راستی و حقیقت است. ۲- مرگت آن چنان زندگی را بی‌ارزش کرد. ۳- اراده تو پایداری دنیا را ضمانت کرد.
- ۶۶- گسترش عدالت، یا عدالت یا عدل
- ۶۷- تحیر و ناتوانی عقل از درک عظمت امام حسین (ع) / کلاه از سر کسی افتادن: کنایه از حیران کردن او
- ۶۸- بزرگی و عظمت گودال به خاطر خون توست که در آن قرار گرفته‌است. (ارزش هر جایگاهی به خاطر ارزش کسی است که در آن قرار گرفته‌است.)
- ۶۹- امام حسین (ع)

بیداد ظالمان

درس پنجم

شعرخوانی: همای رحمت

قلمرو زبانی

معنی واژه

۷۰- معنی واژه مشخص شده را بنویسید.

(نهایی خرداد ۱۴۰۳)

بر تالابی از خون خویش / در گذرگه تاریخ ایستاده‌ای

۷۱- معادل معنایی واژه «جغد» را در ابیات زیر مشخص کنید.

الف) وین بوم محنت از بی آن تا کند خراب / بر دولت‌آشیان شما نیز بگذرد
 ب) ز نوای مرغِ یاقح بشنو که در دل شب / غم دل به دوست گفتن چه خوش است شهریارا

۷۲- در بیت و عبارت زیر، دو واژه وجود دارد که مترادف یکدیگرند؛ آن دو را مشخص کنید.

الف) وین بوم محنت از بی آن تا کند خراب / بر دولت‌آشیان شما نیز بگذرد
 ب) رنج هیچ کس ضایع مکن و همه کس را به سزا، حق شناس باش.

۷۳- کدام واژه‌ها در ابیات زیر معنای مشترکی دارند؟

الف) بر در بخت بد فرود آید / هر که گیرد عنان مرکبش آز
 ب) ای مفتحَر به طالع مسعود خویشتن / تأثیر اختران شما نیز بگذرد

۷۴- کدام واژه‌ها در دو بیت زیر، معنای مشترکی را به ذهن می‌رسانند؟

الف) چون دادِ عادلان به جهان در، بقا نکرد / بیداد ظالمان شما نیز بگذرد
 ب) بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم / تا سختی کمان شما نیز بگذرد

۷۵- کدام واژه‌ها در دو بیت زیر، معنای مشترکی را به ذهن می‌رسانند؟

الف) هم مرگ، بر جهان شما نیز بگذرد / هم رونقِ زمان شما نیز بگذرد
 ب) همّت بلند دار که نزد خدا و خلق / باشد به قدر همّت تو اعتبار تو

پاسخ

۷۰- تالاب: برکه، آبگیر / ۷۱- الف) بوم: جغد / ب) مرغ یاقح: پرنده‌ای از گونه جغدها که آوازش شبیه به کلمه «حق» است.

۷۲- محنت (الف) و رنج (ب) / محنت: اندوه، غم، رنج و بلا / درس ۲: از آموختن ننگ مدار

۷۳- بخت در بیت الف و طالع در بیت ب / طالع: سرنوشت، بخت

۷۴- واژه «بیداد» در گزینه الف و واژه «جور» در گزینه ب ← (هر دو) به معنی ظلم و ستم

۷۵- رونق (الف) و اعتبار (ب)

۷۶- معادل معنایی دو واژه گزینۀ «الف» در دو واژه گزینۀ «ب» آمده است؛ آن کلمات را مشخص کنید.
 الف) جواب نبشت که شهر را از عدل، دیوار کن و راهها از ظلم و خوف پاک کن.
 ب) چون داد عادلان به جهان در، بقا نکرد بیداد ظالمان شما نیز بگذرد

املا

۷۷- املای درست واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) که (عَلَم / آلم) کند به عالم شهادی کر بلا را
 ب) ای تو رمه سپرده به چوپانِ گرگ (تبع / طبع)
 ج) آب (عجل / اجل) که هست گلوگیرِ خاص و عام
 د) بیداد ظالمان شما نیز (بگذرد / بگذرد)

دستور

۷۸- در بیت زیر، یک گروه اسمی پیدا کرده، وابستۀ پیشین، هسته و وابستۀ پسین را مشخص کنید.
 وین بوم محنت از پی آن تا کُند خراب بر دولت آشیان شما نیز بگذرد

۷۹- نقش دستوری واژه مشخص شده در بیت «ای مُفْتَخَر به طالع مسعود خویشتن / تأثیر اختران شما نیز بگذرد» با کدام واژه در بیت زیر یکسان است؟
 «قطره باران که درافتد به خاک زو بدمد بس گهر تابناک»

قلمرو ادبی

۸۰- آرایۀ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.
 زین کاروان سرای بسی کاروان گذشت ناچار کاروان شما نیز بگذرد (جناس تام / استعاره)

۸۱- در تشبیه موجود در بیت زیر «مشبه به» را مشخص کنید.
 آب اجل که هست گلوگیرِ خاص و عام بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد

پاسخ

۷۶- واژه «عدل» در گزینۀ الف با واژه «داد» در گزینۀ ب / واژه «ظلم» در گزینۀ الف با واژه «بیداد» در گزینۀ ب
 ۷۷- الف) علم / عَلَم (پرچم): هم آوا با آلم (درد و رنج)
 ب) طبع / طَبْع: ذات، سرشت، چاپ [تَبَع: پیروی، نتیجه]
 ج) اجل / أَجَل (مرگ، زمان مرگ): هم آوا با عَجَل (شتافتن، عجله)
 د) بگذرد
 ۷۸- وین بوم محنت: گروه اسمی / این: وابستۀ پیشین / بوم: هسته / محنت: وابستۀ پسین
 ۷۹- با واژه تابناک (هر دو نقش صفت دارند)
 ۸۰- استعاره / کاروانسر: استعاره از دنیا / کاروان (مصراع اول): استعاره از انسانها / کاروان (مصراع دوم): حکومت و عمر
 ۸۱- آب (اجل: مشبه)

قلمرو فکری

درک مطلب

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۸۲- در بیت زیر مقصود شاعر از «رمه» و «چوپان گرگ طبع» چیست؟
ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد

۸۳- کدام بیت به مرگ اشاره ندارد؟

الف) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام / بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد
ب) در مملکت چو غرش شیران گذشت و رفت / این عوعو سگان شما نیز بگذرد
ج) بادی که در زمانه بسی شمعها بگشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد

پاسخ

۸۲- رمه: مردم عادی / چوپان گرگ طبع: عاملان حکومت ظالم

۸۳- گزینه ب / گزینه «ب»: به پایان رسیدن حکومت حاکمان ظالم و فرومایه

درسنامه کامل فارسی دهم. یازدهم و دوازدهم

تهیه و تنظیم: ولی مسعودی

بررسی دقیق قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات

به صورت درس به درس و سطر به سطر

پاسخ سؤالات کارگاه متن پژوهی

بررسی دقیق آرایه های ادبی و نکات دستوری ابیات و عبارات

نمونه سؤالات امتحانات نهایی و شبه نهایی

به صورت درس به درس و به تفکیک قلمروها همراه با پاسخنامه

برای دریافت بخش هایی از فایل pdf درسنامه فارسی دهم، یازدهم و دوازدهم

به سایت www.valimasoudi.ir مراجعه فرمایید.

فصل سوم: ادبیات غنایی

مهر و وفا

درس ششم

گنج حکمت: حقه راز

قلمرو زبانی

معنی واژه

۸۴- با توجه بیت «دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته‌ات به دو دست دعا ننگه دارد» یک «معادل معنایی» برای واژه «معاش» در سروده زیر بیابید و بنویسید.
«آه، ای مرگ تو معیار! / مرگت چنان زندگی را به سخره گرفت / و آن را بی قدر کرد / که مردنی چنان، / غبطه بزرگ زندگانی شد»

۸۵- تفاوت معنایی واژه «معاش» را در ابیات زیر بیان کنید.

الف) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته‌ات به دو دست دعا ننگه دارد
ب) تعلیم ز آره گیر در امر معاش / نیمی سوی خود می کش و نیمی می پاش

املا

۸۶- املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) غبار (راهگذار / راهگزار) کجاست تا حافظ
ب) به یادگار نسیم (سبا / صبا) ننگه دارد
ج) آمده‌ام تا از (اصرار / اسرار) حق چیزی با من نمایی
د) حسنت به اتفاق (ملاحت / ملاهت) جهان گرفت

دستور

۸۷- نقش ضمیر پیوسته در کدام گزینه متفاوت است؟

الف) که دوستان اگرم دل دهند، جان ندهند / ب) فرشته‌ات به دو دست دعا ننگه دار
ج) ز روی لطف بگویش که جا ننگه دارد / د) پیاده بیاموزمت کارزار

۸۸- نقش دستوری ضمیر پیوسته (متصل) را در گزینه‌های زیر بنویسید.

الف) ز روی لطف بگویش که جا ننگه دارد. / ب) چرا غم دگران می کند پریشانم

پاسخ

۸۴- واژه «زندگی» / معاش به معنی زندگی، زیست، زندگانی کردن ۸۵- «معاش»: در بیت «الف» به معنی «زندگی» و در بیت «ب» به معنای «روزی و مایحتاج زندگی» است. ۸۶- الف) راهگذار / ب) صبا / صبا: بادی که از طرف شمال شرقی وزد؛ باد بهاری / صبا: هم‌آوا با سبا (نام شهر بلقیس) ج) اسرار / آسرار: جمع سِرّ، رازها [آسرار: پافشاری کردن] د) ملاحت
۸۷- ب) «ت» در فرشته‌ات: مفعول (فرشته، تو را) / ضمیر پیوسته در بقیه گزینه‌ها: متمم ← الف) اگر به من دل بدهند / ج) بگویش: به او بگو / د) بیاموزمت: به تو بیاموزم
۸۸- الف) متمم (به او بگو) ب) مفعول (مرا پریشان می کند)

۸۹- نقش دستوری ضمیر پیوسته (متصل) را در گزینه‌های زیر بنویسید. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
الف) خدایش بیامرزد که هرکسی از آن جا که هست، یک گام، فراتر آید. ب) گفتمت چون در حدیثی، گر توانی داشت هوش

۹۰- نقش دستوری ضمیرهای متصل را در بیت‌های زیر بنویسید.

الف) ای صبحدم، ببین که کجا می‌فرستمت / نزدیک آفتاب وفا می‌فرستمت
ب) بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم / تا سختی کمان شما نیز بگذرد

۹۱- با توجه به بیت «سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری / که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد» کدام واژه بیت زیر، نقش دستوری یکسانی با واژه مشخص شده دارد؟
«و عزمت ضامن دوام جهان شد که جهان با دروغ می‌پاشد.»

۹۲- کدام قسمت مصراع اول بیت زیر حذف شده است؟ نوع حذف را مشخص کنید.
«سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری / که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد»

قلمرو ادبی

۹۳- بیت زیر را از نظر کاربرد آرایه «ایهام» بررسی کنید. (نهایی خرداد ۱۴۰۳)
بی مهر رخت روز مرا نور نمانده است / وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است

۹۴- آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. (نهایی شهریور ۱۴۰۲)
سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری / که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد (مجاز، اغراق)

قلمرو فکری

درک مطلب

۹۵- بیت زیر، با کدام یک از گزینه‌ها تناسب معنایی دارد؟ (نهایی خرداد ۱۴۰۳)
«حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست / که آشنا سخن آشنا نگه دارد»
الف) هر آن که جانب اهل وفا نگه دارد / خدش در همه حال از بلا نگه دارد
ب) تا نگردي آشنا، زین پرده رمزی نشنوی / گوش نامحرم نباشد جای پیغام سروش

پاسخ

۸۹- الف) مفعول (خدا او را بیامرزد) ب) متمم (به تو گفتم)

۹۰- الف) مفعول (تو را می‌فرستم) ب) مضاف‌الیه (جور شما)

۹۱- با واژه ضامن (هر دو نقش مسند دارند) / درس ۳: پاسداری از حقیقت

۹۲- حذف فعل «باد یا بشود» به قرینه معنایی ← فدای آن یاری (باد / بشود) که ...

۹۳- مهر / اشاره به دو معنی: ۱- خورشید ۲- محبت

۹۴- مجاز / سر و دل و جان: مجاز از تمام وجود / زر: مجاز از دارایی

۹۵- ب

درس هفتم

شعرخوانی: بوی گل و ریحانها

قلمرو زبانی

معنی واژه

۹۶- یک واژه از گزینه «الف» و یک واژه از گزینه «ب» انتخاب کنید که معنای آنها یکسان باشد. معنی آنها را بنویسید.

الف) وقتی دل سودایی، می‌رفت به بستانها بی‌خویشتنم کردی، بوی گل و ریحانها
ب) پیران قبیله خویشتن را حرمت دار، ولیکن به ایشان موع مباحث.

۹۷- معادل معنایی واژه‌های «دشمنی، ستم، مسلط، شادی» را در عبارتهای زیر بنویسید.

الف) در مقابله جفا، وفا کرد.
ب) آهنگ کید و مکر و عداوت کردند.
ج) خبردهنده از او، ملک جبار بود.
د) در او این چندین اندوه و طرب بود.

۹۸- معنی واژه مشخص شده را بنویسید. (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

در مقابله زشتی، آشتی کرد و در مقابله لئیمی، کریمی کرد.

املا

۹۹- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- ۱- بعد از تو روا باشد (نقض / نغز) همه پیمانها
۲- در مقابله زشتی، آشتی کرد و در مقابله (لئیمی / لئیمی) کریمی کرد. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۱۰۰- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- الف) گفته‌اند «نیکوترین»، از (بهر / بحر) آن بود که یوسف صدیق وفادار بود
ب) تا (خار / خوار) غم عشقت آویخته در دامن
ج) هرگز کید کایدان با (خاست / خواست) خداوند غیب‌دان برابر نیاید.
د) در قرآن (حیاط / حیات) دلها بود.

پاسخ

۹۶- سودایی (الف) و مولع (ب) / سودایی: عاشق، شیفته، شیدا / مولع: بسیار مشتاق، آزمند، شیفته / درس ۲: از آموختن ننگ مدار

۹۷- دشمنی: عداوت (ب) / ستم: جفا (الف) / مسلط: جبار (ج) / شادی: طرب (د)

۹۸- پستی یا فرومایگی

۹۹- ۱- نقض / نقض: شکستن، شکستن عهد و پیمان هم‌آوا با نغز (نیکو، لطیف) ۲- لئیمی

۱۰۰- الف) بهر / بهر (برای، بهره): هم‌آوا با بحر (دریا) ب) خار / خار (تیغ گیاه): هم‌آوا با خوار (پست)

ج) خواست / خواست (طلبید، خواهش، اراده): هم‌آوا با خاست (بلند شد، برخاست، ایستاد)

د) حیات / حیات (زندگی) هم‌آوا با حیاط (فضا، محوطه)

دستور

۱۰۱- در هریک از ابیات زیر یک واژه «دوتلفظی» بیابید.

- الف) غبار راهگذارت کجاست تا حافظ
 ب) زین کاروانسرای، بسی کاروان گذشت
 ج) به نام کردگار هفت افلاک
- به یادگار نسیم صبا نگه دارد
 ناچار کاروان شما نیز بگذرد
 که پیدا کرد آدم از کفی خاک

۱۰۲- با توجه به عبارت «در بهشت از هزارگونه نعمت است و در قرآن از هزارگونه پند و حکمت»:

- الف) نوع حذف فعل عبارت با نوع حذف فعل در بیت زیر یکسان است: (درست / نادرست)
 «سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری / که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد»
 ب) با توجه به معنای عبارت، فعل «است» اسنادی است یا غیراسنادی؟

قلمرو ادبی

۱۰۳- ارکان سجع در کدام عبارت، جناس نیز ساخته‌اند؟ آن‌ها را مشخص کنید.

- الف) در مقابله جفا، وفا کرد و در مقابله زشتی آشتی کرد.
 ب) در بدایت بند و چاه بود، در نهایت تخت و گاه بود.

۱۰۴- در جمله‌های زیر کدام کلمات آرایه سجع را به وجود آورده‌اند؟

- «برادران یوسف چون او را زیادت نعمت دیدند، و یعقوب را بدو میل و عنایت دیدند، آهنگ کید و مکر و عداوت کردند تا مگر او را هلاک کنند و عالم از آثار وجود او پاک کنند.»

پاسخ

۱۰۱- الف) یادگار ب) کاروان ج) کردگار

۱۰۲- الف) نادرست / در عبارت، فعل «است» در پایان جمله به قرینه لفظی حذف شده اما در بیت، فعل «باد / بشود» به قرینه معنایی در پایان مصراع اول حذف شده (فدای آن یاری [باد] که ...). ب) غیراسنادی است (به معنای وجود دارد)

۱۰۳- گزینه ب / بین «چاه و گاه» علاوه بر سجع، جناس نیز پدید آمده‌است اما در گزینه «الف» اساساً سجع به کار نرفته، زیرا آخرین واژه‌های غیرتکراری پایان دو جمله «وفا» و «آشتی» هستند که سجع نمی‌سازند. (جفا و وفا: جناس)

۱۰۴- سجع: نعمت و عنایت - هلاک و پاک

قلمرو فکری

درک مطلب

۱۰۵- به چه دلیل نویسنده معتقد است که: «مَثَلُ قرآن، مثل آب روان است.»؟ (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۱۰۶- آیه شریفه «وَمَكْرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ» با کدام گزینه ارتباط معنایی دارد؟ (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
الف) آهنگ کید و مکر و عداوت کردند تا مگر او را هلاک کنند. ب) هرگز کید کایدان با خواست خداوند غیب‌دان برابر نیاید.

۱۰۷- عبارت «الصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرَجِ» کدام صفت را توصیه می‌کند؟ (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

۱۰۸- عبارت «پادشاه عالم خبر که داد در این قصه از حسن سیرت او داد، نه از حسن صورت او داد، تا اگر نتوانی که صورت خود را چون صورت او گردانی، باری، بتوانی که سیرت خود را چون سیرت او گردانی.» توصیه‌ای است به:
الف) توجه به باطن داستان حضرت یوسف ب) توجه به خلق نیک حضرت یوسف
ج) تلاش برای نیک گرداندن باطن خود د) عدم توجه به صورت داستان‌ها

۱۰۹- مفهوم کلی بیت زیر، کدام یک از موارد داده شده است؟
«گویند مگو سعدی، چندین سخن از عشقش می‌گویم و بعد از من، گویند به دوران‌ها»
الف) ماندگاری معشوق ب) وفاداری عاشق ج) ماندگاری قصه عشق

۱۱۰- عبارت «تدبیر برادران برخلاف تقدیر رحمان آمد» تأکید دارد بر:
الف) اهمیت تدبیر و چاره‌اندیشی در امور ب) عجز آدمی در برابر مشیت الهی

پاسخ

۱۰۵- زیرا همانطور که آب آلودگی‌های جسم را از بین می‌برد و باعث شادی انسان می‌شود، قرآن نیز آلودگی‌های دل و روح را از بین می‌برد و باعث طراوت دل‌ها می‌گردد.

۱۰۶- گزینه ب

۱۰۷- صبوری یا شکیبایی

۱۰۸- گزینه ج / عبارت پایانی صورت سؤال، یعنی «باری بتوانی سیرت خود را چون سیرت او گردانی» نتیجه مقدمات این صورت سؤال و هدف نهایی نویسنده از این قسمت است

۱۰۹- ج

۱۱۰- ب

فصل چهارم: ادبیات سفر و زندگی

سفر به بصره

درس هشتم

گنج حکمت: شبی در کاروان

قلمرو زبانی

معنی واژه

۱۱۱- کدام واژه‌ها در دو متن زیر، معنای مشترکی را به ذهن می‌رسانند؟

الف) مرا در فضل، مرتبه‌ای است زیادت، چون بر رقعۀ من اطلاع یابد، قیاس کند که مرا اهلیت چیست.
 ب) گل به همه رنگ و برازندگی می‌کند از پرتو من زندگی

۱۱۲- یک واژه از گزینه «الف» و دو واژه از گزینه «ب» انتخاب کنید که معنای آن‌ها یکسان باشد. معنی آن‌ها را بنویسید.

الف) درحال، سی دینار فرستاد که این را به بهای تن‌جامه بدهید.
 ب) سبک روی به کار آورد و از آن جانب که آب می‌آمد، برفور بیرون رفت.

۱۱۳- با توجه به درس «سفر به بصره»، در کدام عبارت زیر اگر به جای واژه «فضل» از واژه «دانش» استفاده کنیم، معنی جمله تغییر می‌کند؟

الف) همانا او را تصور شود که مرا در فضل، مرتبه‌ای است زیادت.
 ب) به شدتی که از روزگار پیش می‌آید، نباید نالید و از فضل و رحمت کردگار ناامید نباید شد.

۱۱۴- معنی واژه «فضل» در بیت «الهی، فضل خود را یار ما کن / ز رحمت، یک نظر در کار ما کن» با معنی این کلمه در کدام گزینه تطابق دارد؟

الف) گفتم همانا او را تصور شود که مرا در فضل، مرتبه‌ای است زیادت.
 ب) مرا در آن حال با مردی پارسی که هم از اهل فضل بود آشنایی افتاده بود.
 ج) به شدتی که از روزگار پیش می‌آید، نباید نالید و از فضل و رحمت کردگار ناامید نباید شد.
 د) مردی اهل بود و فضل داشت از شعر و ادب و هم کرمی تمام.

پاسخ

۱۱۱- اهلیت (الف) و برازندگی (ب) ← هردو به معنی شایستگی، لیاقت / درس ۱: چشمه

۱۱۲- «درحال» (الف) و «سبک» و «برفور» (ب) ← هر سه به معنی سریع، فوراً / درس ۱: گنج حکمت

۱۱۳- گزینه ب / فضل در گزینه «ب» به معنی لطف و رحمت اما در گزینه الف به معنی علم و دانش

۱۱۴- گزینه ج / معنی فضل در بیت سؤال و گزینه ج، به معنی لطف و رحمت اما در گزینه الف و ب و د به معنی علم و دانش /

درس ستایش

۱۱۵- کدام یک از واژگان زیر در طول زمان دچار تحول معنایی شده است؟
«چون از در، در رفتیم، گرمابه بان و هر که آنجا بودند، همه بایستادند.»

۱۱۶- با توجه به متن «گفت: بلبلان را دیدم که به نالش درآمده بودند از درخت و کبکان از کوه و غوکان در آب و بهایم از پیشه. اندیشه کردم که مروت نباشد همه در تسبیح و من به غفلت، خفته.» معادل معنایی کلمه‌های زیر را بنویسید.
نیزار (.....)، مردانگی (.....)، قورباغه (.....)، چارپایان (.....)

۱۱۷- کدام واژه‌ها در دو متن زیر، معنای مشترکی را به ذهن می‌رسانند؟

الف) شوریده‌ای که در آن سفر همراه ما بود نعره‌ای برآورد و راه بیابان گرفت.
ب) وقتی دل سودایی، می‌رفت به بستان‌ها بی‌خویشتم کردی، بوی گل و ریحان‌ها

۱۱۸- با توجه به مصراع: «دل ما به دور رویت ز چمن فراغ دارد» معنی واژه «فراغ» در کدام گزینه به درستی نیامده است؟
الف) گشایش ب) آسایش ج) آرامش د) آسودگی (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

املا

۱۱۹- کدام یک از واژگان زیر، اهمیت املایی کمتری دارد؟
(نهایی خرداد ۱۴۰۳)

الف) رحمت ب) آیت ج) دین د) سودا

۱۲۰- در بیت «مرغ خوشخوان را بشارت باد کاندرا راه عشق / دوست را با ناله شب‌های بیداران خوش است» کدام واژه اهمیت املایی ندارد؟
(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

الف) عشق ب) بیداران ج) بشارت د) مرغ

۱۲۱- در «عبارت اول» واژه‌ای بیابید که املای آن با املای واژه‌های در «عبارت دوم» نزدیک باشد.

عبارت اول: غرض من دو چیز بود: یکی بی‌نواپی و دویم گفتم: همانا او را تصور شود که مرا در فضل مرتبه‌ای است زیادت.
عبارت دوم: خدای، تبارک و تعالی، همه بندگان خود را از عذاب قرض و دین فرج دهد.

۱۲۲- در کدام گزینه تمامی واژه‌ها اهمیت املایی دارند؟

الف) رعب - معرکه - کام ب) مصلحت - گبر - کیوان
ج) خدنگ - فتراک - تلطف د) بدسگال - زره - افسر

پاسخ

۱۱۵- در رفتیم / در رفتن به معنی داخل شدن، وارد شدن اما امروزه در معنی فرار کردن به کار می‌رود.

۱۱۶- نیزار: پیشه / مردانگی: مروت / قورباغه: غوک / چارپایان: بهایم

۱۱۷- شوریده (الف) و سودایی (ب) / شوریده: عارف و عاشق / سودایی: عاشق، شیفته، شیدا

۱۱۹- ج / در زبان فارسی کلمه‌ای اهمیت املایی بیشتری دارد که یک یا چند حرف از حروف شش‌گانه زیر در آن باشد:

ء، ع، ا، ت، ط، ح، ه، ذ، ز، ض، ظ، ث، س، ص، غ، ق ۱۲۰- گزینه ب

۱۲۱- عبارت اول: غرض / عبارت دوم: قرض / غرض: هدف، مقصود [قرض: وام، بدهی] ۱۲۲- گزینه د

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۱۲۳- در کدام گزینه، تمام واژه‌ها اهمیت املایی دارند؟

- (الف) نیلگون - شبان - حیاط
(ب) رعیت - صدر - حاذق
(ج) فاتح - نیاکان - عظمت
(د) فارغ - خودرو - معبر

۱۲۴- کدام واژه در بیت زیر اهمیت املایی بیشتری دارد؟

«دوش مرغی به صبح می‌نالید / عقل و صبرم ببرد و طاقت و هوش»

۱۲۵- در متن زیر، یک نادرستی املایی وجود دارد. آن را بیابید و شکل درست آن را بنویسید.

«چون بخواستیم رفت، ما را به انعام و عِکرام به راه دریا گسیل کرد.»

۱۲۶- املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- (الف) نامه‌ای نوشتم و عذری (خاستم / خواستم)
(ب) بندگان خود را از عذاب (قرض / غرض) و دین فرج دهد.
(ج) هر که آنجا بودند، همه بر پای (خاستند / خواستند) و بایستادند.
(د) (قرض / غرض) من دو چیز بود: یکی بی‌نواپی

۱۲۷- در هریک از عبارت‌های زیر، یک غلط املایی بیابید و شکل درست آن را بنویسید.

- (الف) اکنون ما را که در حمام گزارد؟
(ب) چون بر رقعۀ من اطلاع یابد غیاث کند.
(ج) در کرامت و فراق به پارس رسیدیم.
(د) از برهنگی و عاجزی به دیوانه‌گان مانده بودیم.

دستور

(نهایی خرداد ۱۴۰۳)

۱۲۸- تفاوت معنایی فعل «شد» را در گزینه‌های زیر بررسی کنید.

(الف) روز سیوم به مجلس وزیر شدیم. (ب) آن مرد خجل شد و عذرها خواست.

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۱۲۹- کاربرد معنایی پسوند «ک» در واژه «روزک» با کاربرد آن در کدام گزینه یکسان است؟

(الف) خورجینکی بود که در آن کتاب می‌نهادم. (ب) تا باشد که ما را دمکی زیادت در گرمابه بگذارد.

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۱۳۰- کاربرد معنایی پسوند «ک» در واژه «خورجینک» با کاربرد آن در کدام گزینه، یکسان است؟

(الف) چون آن درمک‌ها پیش او نهادم در ما نگرست
(ب) پرید از شاخکی بر شاخساری
(ج) تا باشد که ما را دمکی زیادت در گرمابه بگذارد.
(د) از بهای آن درمکی چند، سیاه، در کاغذی کردم.**پاسخ**

۱۲۳- گزینه ب / ۱۲۴- طاقت / ۱۲۵- شکل درست: اکرام

۱۲۶- (الف) خواستم / خاست (برخواست، ایستاد، بلند شد): هم‌آوا با خواست (طلبید، خواهش، اراده)
(ب) قَرَضُ / قَرَضُ: وام، بدهی [عَرَضُ: هدف، مقصود] (ج) خاستند (د) غَرَضُ

۱۲۷- شکل درست: (الف) گزارد (ب) قیاس / قیاس (سنجش، مقایسه) هم‌آوا با غیاث (فریادرس) (ج) فراغ / فراغ: آسایش و

آرامش، آسودگی؛ [فراق: دوری، جدایی] (د) دیوانگان / دیوانه + ان = دیوانگان

۱۲۸- (الف) رفتیم یا رفت یا (فعل غیراسنادی) / (ب) اسنادی / ۱۲۹- گزینه ب / «ک» در «روزک» و «دمک»: نشانهٔ تقلیل (کمی و

اندکی) / «ک» در «خورجینک» نشانهٔ تصغی (کوچکی) / ۱۳۰- گزینه ب

@valimasoudi44

(نهایی شهریور ۱۴۰۲)

۱۳۱- در عبارت زیر، جمله وابسته (پیرو) را مشخص کنید.

چون به بصره رسیدیم از برهنگی و عاجزی به دیوانگان مانده بودیم.

قلمرو فکری

درک مطلب

۱۳۲- در عبارت «تا چون بر رفته من اطلاع یابد، قیاس کند که مرا اهلیت چیست؛ تا چون به خدمت او حاضر شوم خجالت

(نهایی شهریور ۱۴۰۲)

نبرم.» مفهوم قسمت مشخص شده چیست؟

۱۳۳- مفهوم مشترک عبارت «این فصل بدان آوردم تا مردم بدانند، که به شدتی که از روزگار آید نباید نالید.» با بیت زیر

را بنویسید:

«شاد و بی غم بزی که شادی و غم / زود آیند و زود می گذرند»

✽ درس نهم

روان خوانی: پیرمرد چشم ما بود

قلمرو زبانی

معنی واژه

۱۳۴- معادل معنایی «زیبا، میان دو کتف، پستی، چنبره گردن» را بنویسید.

ب) دست آخر با حقارت زندگی همام اخت شد.

الف) دو گوش را بالا برد؛ از یال و غارب به زیر آمد.

د) مرغان را گویا می کشید؛ گوزن را رعنا رقم می زد.

ج) فک زیرین را پیمود و در آخره ماند.

۱۳۵- در عبارت و بیت زیر، دو واژه مترادف هستند. آن دو را بیابید.

الف) نگاهش آرام و حرکاتش و زندگی اش بی تلاطم بود و خیالش تخت.

ب) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد

۱۳۶- کدام واژه‌ها در عبارت و بیت زیر، معنای مشترکی به ذهن می‌رسانند؟

الف) معلم که از مخمسه رسته بود با خونسردی گفت: در علف است؛ حیوان باید بچرد.

ب) خواست کران ورطه، قدم درکشد / خویشتن از حادثه برتر کشد

✍ پاسخ

۱۳۱- به بصره رسیدیم ۱۳۲- به شایستگی من پی ببرد. ۱۳۳- ناپایداری و گذرا بودن غم و شادی / درس ۲: از آموختن ننگ مدار

۱۳۴- زیبا: رعنا (د) / میان دو کتف: غارب (الف) / پستی: حقارت (ب) / چنبره گردن: آخره (ج)

۱۳۵- زندگی (الف) و معاش (ب) / معاش: زندگی، زیست، زندگانی کردن / درس ۶: مهر و وفا

۱۳۶- مخمسه (الف) و ورطه (ب) / ورطه: گرداب، گودال، مهلکه، گرفتاری / مخمسه: گرفتاری، سختی، دشواری / درس ۱: چشمه

۱۳۷- در عبارت‌های زیر، کدام واژه‌ها با یکدیگر مترادف معنایی دارند؟

- الف) هرچه بر او تنگ گرفتند، کمربند خود را تنگ‌تر بست. دست آخر با حقارت زندگی‌ها ماناخت شد.
ب) در مقابلهٔ جفا، وفا کرد و در مقابلهٔ زشتی، آشتی کرد و در مقابلهٔ لثیمی، کریمی کرد.

۱۳۸- با توجه به متن زیر، معادل معنایی کدام یک از موارد زیر در متن مشاهده نمی‌شود؟

- «دست معلم از وقب حیوان روان شد؛ فرود آمد. فک زیرین را پیمود؛ از پستی پشت گذشت؛ گُرده را بر آورد. از یال و غارب به زیر آمد؛ پس به جای گردن باز آمد.»
الف) فرورفتگی اندام اسب ب) بالای کمر اسب ج) میان دو کتف د) چنبرهٔ گردن اسب

۱۳۹- برابر معنایی واژه‌های (آسایش و آرامش، آرامش و قرار، آرامش یافتن)، به ترتیب، در کدام گزینه آمده‌است؟

- الف) طمأنینه، فراغ، تسلًا ب) تسلًا، طمأنینه، فراغ ج) فراغ، طمأنینه، تسلًا

املا

۱۴۰- املای درست واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

- الف) در چنان (بیغوله‌ای / بیغوله‌ای) آشنایی غنیمتی بود. ب) خانهٔ فرهنگ شوروی در تهران (آلم / علم) کرده بود.
ج) (شستم / شستم) خبردار شد. د) زندگی (مرفحی / مرفهی) نداشتند.

۱۴۱- املای درست واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- الف) نمایش نیم‌رخ زندگان (رازی / راضی) دربر داشت و از سر نیازی. ب) زنگ نقاشی، (دلخواه / دلخواه) و روان بود.
ج) صورت از او چیزی می‌طلبید؛ تمامت خود (می‌خواست / می‌خواست) د) سراپاش از (درمانده‌گی‌اش / درماندگی‌اش) خبر می‌داد.

۱۴۲- جاهای خالی متن زیر، با املای کدام گزینه به درستی کامل می‌شود؟

- «پیرمرد از وزارت فرهنگ می‌گرفت که صرف و خرج خانهاش می‌شد، اما من می‌دیدم که خود پیرمرد در این سفرهای هر ساله به جست‌وجوی می‌رفت. نگاهش آرام و حرکاتش و زندگانی‌اش بی‌..... بود و خیالش تخت.
الف) شندرقاز - تسلایی - تلاطم ب) شندرقاز - تسلایی - تلاطم
ج) شندرقاز - تسلایی - تلاطم د) شندرقاز - تسلایی - تلاطم

۱۴۳- در متن زیر، یک نادرستی املایی وجود دارد. آن را بیابید و شکل درست آن را بنویسید.

- فک زیرین را پیمود و در آخره ماند. دو گوش را بالا برد و از یال و قارب به زیر آمد. (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

پاسخ

۱۳۷- حقارت (الف) و لثیمی (ب) / حقارت: خواری، پستی / لثیمی: پستی، فرومایگی / درس ۷: جمال و کمال

۱۳۸- گزینهٔ د / الف) هر فرورفتگی اندام چون گودی چشم: وقب / ب) پشت، بالای کمر: غارب / ج) میان دو کتف: گُرده
د) چنبرهٔ گردن، قوس زیر گردن: آخره

۱۳۹- گزینهٔ ج / درس ۹ + درس ۸: سفر به بصره ۱۴۰- الف) بیغوله ب) علم / علم (پرچم): هم‌آوا با آلم (درد و رنج)
ج) شستم / شست (انگشت شست): هم‌آوا با شصت (عدد ۶۰) د) مرفهی

۱۴۱- الف) رازی ب) دلخواه ج) می‌خواست د) درماندگی‌اش (درمانده + ی = درماندگی) ۱۴۲- گزینهٔ د ۱۴۳- غارب

دستور

۱۴۴- در کدام عبارت «و» ربط به کار رفته است؟
الف - نمایش نیم‌رخ زندگان رازی دربر داشت و از سر نیازی بود.
ب - زنگ نقاشی، دلخواه و روان بود.

۱۴۵- در کدام گزینه، هر دو نوع «واو» عطف و ربط دیده نمی‌شود؟
الف) راهب، ضعیف و باریک‌میان بود و وقتی بیلش را به زمین فرومی‌برد و اندکی خاک برمی‌داشت به دشواری نفس می‌کشید.
ب) نگاهش آرام و حرکاتش و زندگانی‌اش بی‌تلاطم بود و خیالش تخت.
ج) خانه را اجاره می‌دادند یا به کسی می‌سپردند و از قند و چای گرفته تا تره و بنشن، همه را فراهم می‌کردند.
د) ای فرزند، حالات نکم که مطربی و مسخرگی پیشه‌سازی که «همه قبیله من عالمان دین بودند»

۱۴۶- در کدام گزینه، هر دو نوع «واو» (ربط - عطف) دیده می‌شود؟
الف) از برهنگی و عاجزی، به دیوانگان مانده بودیم و سه ماه بود که موی سر، باز نکرده بودیم.
ب) رقعهای نوشتیم و عذری خواستم و گفتم: بعد از این به خدمت رسم.

۱۴۷- در کدام گزینه، هم «واو عطف» دیده می‌شود و هم «واو ربط»؟
الف) در بهشت از هزار گونه نعمت است و در قرآن از هزار گونه پند و حکمت است.
ب) چون یعقوب را بدو میل و عنایت دیدند، آهنگ کید و مکر و عداوت کردند.

۱۴۸- در عبارت زیر به ترتیب چند «واو» عطف و ربط وجود دارد؟
«از خم کتف و سینه فرارفت و دو دست را تا فراز کله نمایان ساخت. سپس شکم را کشید و دو پا را تا زیر زانو گرتته زد.
«صاد» از کار بازماند. دستش را پایین برد و مردد مانده بود.»
الف) ۲ و ۲ ب) ۱ و ۳ ج) ۳ و ۲ د) ۳ و ۱

۱۴۹- در کدام گزینه هر دو نوع واو (عطف - ربط) دیده می‌شود؟
الف) من و برادرم هریک لنگی کهنه پوشیده بودیم و پلاس پارهای در پشت بسته از سرما.
ب) دربی ما افتادند و سنگ می‌انداختند و بانگ می‌کردند. ما به گوشه‌ای باز شدیم و به تعجب در کار دنیا می‌نگریستیم.

۱۵۰- با توجه به عبارت «در پیچ و تاب عرفانی اسلیمی، آدم چه کاره بود؟»، به سؤالات پاسخ دهید.
الف) کدام کلمه «ممال» شده است؟ ب) نوع «واو» مشخص شده را بنویسید.

پاسخ

- ۱۴۴- گزینه الف ۱۴۵- گزینه د / در گزینه الف ← عطف: ضعیف و ، ربط: فرومی‌برد و / در گزینه ب ← عطف: آرام و ، ربط: بود و / در گزینه ج ← ربط: می‌سپردند و ، عطف: تره و / در گزینه د ← عطف: مطربی و
- ۱۴۶- گزینه الف / برهنگی و عاجزی: عطف / مانده بودیم و: ربط / در گزینه ب ← هر دو: ربط
- ۱۴۷- گزینه الف / نعمت است و: ربط / پند و حکمت: عطف / در گزینه «ب» ← هر سه و: حرف عطف
- ۱۴۸- گزینه ب / واو عطف ← کتف و سینه / واو ربط ← فرارفت و ، کشید و ، پایین برد و
- ۱۴۹- الف / در گزینه الف ← عطف: من و برادرم / ربط: پوشیده بودیم و / در گزینه ب ← هر سه «و»: ربط
- ۱۵۰- الف) اسلیمی (تغییر شکل یافته کلمه اسلامی) ب) میان‌وند

قلمرو ادبی

۱۵۱- جلال آل احمد در متن زیر از کتاب «ارزیابی شتابزده» درباره کدام شاعر سخن می گوید؟
«شی که نوبت شعر خواندن او بود، یادم است روی میز خطابه شمع می نهادند و او «آی آدمها» یش را خواند.»

۱۵۲- اثر کدام یک از نویسندگان و شاعران گزینه «الف» در گزینه «ب» نیست؟
الف) عطار نیشابوری، سید علی موسوی گرمارودی، عنصرالمعالی کیکاووس، خواجه نظام الملک توسی، جلال آل احمد
ب) گوشواره عرش، ارزیابی شتابزده، الهی نامه، سیاست نامه

قلمرو فکری

معنی نثر

۱۵۳- معنی عبارت زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.

- ۱- گوزن را رعنا رقم می زد. (نهایی خرداد ۱۴۰۳)
- ۲- معلم مشوش بود؛ از در ناسازی صدا برداشت. (نهایی شهریور ۱۴۰۲)
- ۳- و در آن دستی نازک داشت. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۱۵۴- با توجه به ضرب المثل «گندم‌نمای جو فروش» درستی یا نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید.
با عبارت «معلم دور نبود. صورتک به رو نداشت. «صاد» معلم ما بود؛ آدمی افتاده و صاف» تقابل (تضاد) معنایی دارد.
درست نادرست

پاسخ

- ۱۵۱- نیمایوشیج (علی اسفندیاری)
- ۱۵۲- عنصرالمعالی کیکاووس (نام اثر: قابوسنامه) / عطار نیشابوری ← الهی نامه / سید علی موسوی گرمارودی ← گوشواره عرش / خواجه نظام الملک توسی ← سیاست نامه / جلال آل احمد ← ارزیابی شتابزده
- ۱۵۳- ۱- گوزن را زیبا می کشید یا نقاشی می کرد.
۲- معلم پریشان و آشفته بود؛ به عنوان مخالفت فریاد کشید.
۳- در آن کار مهارت داشت.
- ۱۵۴- درست / گندم‌نمای جو فروش: کنایه از ریاکار و دورو / صورتک به رو نداشت: کنایه از دورو نبود

درسنامه کامل فارسی دهم، یازدهم و دوازدهم:

تهیه و تنظیم: ولی مسعودی

- ◀ بررسی دقیق قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- ◀ بررسی و تحلیل تمامی ابیات مندرج در کارگاه متن پژوهی
- ◀ پاسخ سؤالات کارگاه متن پژوهی
- ◀ بررسی دقیق آرایه‌های ادبی و نکات دستوری ابیات و عبارات
- ◀ ارائه نمونه سؤالات امتحانات نهایی و تألیفی به صورت درس به درس همراه با پاسخنامه

◀ برای تهیه نسخه کامل درسنامه دهم، یازدهم و دوازدهم

با شماره ۱۷۰۷ - ۱۷۸ - ۰۹۱۱ تماس بگیرید.

◀ برای دریافت بخش‌هایی از فایل pdf درسنامه به سایت www.valimasoudi.ir مراجعه فرمایید.**نمونه‌ای از درسنامه فارسی دهم - درس ۶: مهر و وفا**

۵- صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد

قلمرو فکری: ای باد صبا، [از تو می‌خواهم] اگر دل مرا در زلف معشوق دیدی، محبتی کن و به دلم بگو که جای خود را حفظ کند.
(زلف یار جایگاه دل عاشق)

قلمرو ادبی: «مورد خطاب قرار گرفتن صبا» و «گفتن به دل»: تشخیص و استعاره / باد صبا: نماد پیام‌رسانی /
بر، سر: جناس ناهمسان (ناقص)

قلمرو زبانی: * صبا: بادی که از طرف شمال شرقی وزد؛ باد بهاری / صبا: هم‌آوا با صبا (نام شهر بلقیس) /

دستور: صبا: منادا / ضمیر «م» در مرا: مضاف‌الیه (دلِ من را) / دل: مفعول / ضمیر متصل «ش» در بگویش: متمم (به او بگو)
/ مرجع ضمیر «ش» ← دل / جمله «جا نگه دارد» ← مفعول فعل «بگو»

@valimasoudi44

نوبت دوم

بخش دوم

درس ۱۰ تا ۱۸

از سؤال ۱۵۵ تا ۲۹۱

فصل پنجم: ادبیات انقلاب اسلامی

درس دهم

گنج حکمت: یک گام فراتر

قلمرو زبانی

معنی واژه

۱۵۵- در عبارت زیر کدام واژه معادل معنایی «پیشوا» است؟
«أسوه تو تمثیل وفاداری، عباس بن علی (ع) است.»

۱۵۶- معنی واژه مشخص شده را بنویسید.
هنوز فضا از نم باران آکنده است.

۱۵۷- مترادف واژه‌های «توانگری، فراموشی، اراده» را در عبارت‌های زیر پیدا کنید.
الف) در میان سردمداران این تحول زندگی می‌کند و از نسیان هرگز درنیاید.
ج) خاک، مظهر فقر مخلوق در برابر غنای خالق است.
د) تاریخ، مشیت باری تعالی است که از طریق انسان‌ها به انجام می‌رسد.

املا

۱۵۸- املاي درست واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید.
پیش از همه (غواص‌ها / غواص‌ها) در سکوت به آب زدند.

پاسخ

۱۵۵- اسوه / اسوه: پیشوا، سرمشق، نمونه پیروی
۱۵۶- پر، انباشته
۱۵۷- توانگری: غنا ← (ج) / فراموشی: نسیان ← (الف) / اراده: مشیت ← (د)
۱۵۸- غواص‌ها

@valimasoudi44

- ۱۵۹- املای درست واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید.
 (الف) راهی به مراتب (قرب / غرب) نداری.
 (ب) آن‌ها مجاهدان راه خدا و (آلم‌داران / علم‌داران) آن تحول عظیم هستند.
 (ج) در نماز، پیشانی بر خاک (می‌گذاری / می‌گزارى)
 (د) گذشته خویش را با وسواس یک (غازی / قاضی) می‌کاوند.

۱۶۰- در هریک از عبارت‌های زیر، یک غلط املایی بیابید و درست آن را بنویسید.

- (الف) همه تاریخ اینجا حاضر است؛ بدر و حنین و عاشورا اینجاست.
 (ب) با همان تواضع و ساده‌گی همیشگی، بی‌غرور، بعد از شبی پرحادثه بازمی‌گردند.
 (ج) وسعت جبهه فتح را به‌سوی فتوهای آینده طی می‌کنند.
 (د) آن‌ها با اشتیاق از بین گل‌ولایی که حاصل جذرومد آب «خور» است، خود را به قایق می‌رسانند.

۱۶۱- در گروه کلمات زیر، غلط‌های املایی را بیابید و درست آنها را بنویسید.

- زائران کربلا - تمسیل وفاداری - جلیغ‌های نجات - مقریان قرآن - مهیا و مسلح - مضره فقر - جاودانه‌گی روح - بولدورچی

دستور

- ۱۶۲- در عبارت زیر، حرف ربط «هم‌پایه‌ساز» را مشخص کنید.
 (نهایی خرداد ۱۴۰۳)
 آن آستین خالی‌اش که با باد این سوی و آن سوی می‌شود، نشانه مردانگی است و اینکه او به عهدی که با ابوالفضل (ع) بسته، وفادار است.

۱۶۳- در جمله «به شامگاه چنان بنگر که گویی روز بایستی در آن فرومیرد.» جمله پیرو را مشخص کنید.

(نهایی خرداد ۱۴۰۳)

- ۱۶۴- در عبارت زیر، جمله هسته (پایه) و جمله وابسته (پیرو) را مشخص کنید.
 (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
 معنای خاکریز هم آن‌گاه تفهیم می‌شود که در میان یک دشت باز گرفتار آتش دشمن باشی.

- ۱۶۵- در عبارت زیر، جمله وابسته (پیرو) را مشخص کنید.
 (نهایی شهریور ۱۴۰۲)
 «چون به بصره رسیدیم از برهنگی و عاجزی، به دیوانگان مانده بودیم.»

پاسخ

- ۱۵۹- (الف) قرب (ب) علم‌داران (ج) می‌گذاری (د) قاضی / قاضی (داور و حکم‌کننده) هم‌آوا با غازی (جنگجو، جهادگر، ریسمان‌باز)
 ۱۶۰- شکل درست: (الف) حاضر (ب) سادگی / ساده + ی = سادگی (ج) فتوحات (د) جزرومد
 ۱۶۱- تمثیل - جلیقه - مظهر - جاودانگی (جاودانه + ی = جاودانگی)
 ۱۶۲- و: ربط هم‌پایه‌ساز ← نشانه مردانگی است و اینکه او / که: پیوند وابسته‌ساز
 ۱۶۳- گویی روز بایستی در آن فرومیرد. / که: پیوند وابسته‌ساز
 ۱۶۴- معنای خاکریز هم آن‌گاه تفهیم می‌شود: جمله هسته (پایه)؛ در میان یک دشت باز گرفتار آتش دشمن باشی: جمله وابسته (پیرو)
 ۱۶۵- به بصره رسیدیم / چون (هنگامی که): پیوند وابسته‌ساز

قلمرو ادبی

- ۱۶۶- با توجه به قسمت‌های مشخص‌شده، نماد و تشبیه را در مصراع‌های زیر بررسی کنید. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
- الف) ای چون سبزه برآمده از دفتر روزگاران
ب) حسرت نبرم به خواب آن مرداب

قلمرو فکری

معنی نثر

- ۱۶۷- معنی عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.
- ۱- خاک، مظهر فقر مخلوق در برابر غنای خالق است. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
- ۲- در برابر قوه الهی آنان، هیچ قدرتی را یارای ایستایی نیست. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
- ۳- تا با خاک انس نگیری راهی به مراتب قرب نداری. (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

درک مطلب

- ۱۶۸- با توجه به متن به پرسش‌ها پاسخ دهید. (نهایی خرداد ۱۴۰۳)
- «دشمن در برابر ایمان جنود خدا، متکی به ماشین پیچیده جنگ است. از همان نخستین ساعات فتح، هواپیماهای دشمن در پی تلافی شکست برمی‌آیند؛ حال آنکه در معرکه مجاهدان خدا، آرامشی که حاصل ایمان است، حکومت دارد.»
- الف) در این متن نویسنده از تقابل کدام نیروها در برابر هم سخن گفته‌است؟
ب) مفهوم آیه «الا بذکرالله تطمئن القلوب» از کدام بخش متن قابل فهم است؟

پاسخ

- ۱۶۶- الف) تشبیه (روزگار مانند دفتر است) ب) نماد
- ۱۶۷ - ۱- خاک نشانه نیازمندی مخلوق در برابر بی‌نیازی آفریننده است.
۲- در برابر نیروی الهی آنان هیچ قدرتی توان مقاومت ندارد.
۳- تا متواضع و فروتن نباشی به خدا نزدیک نمی‌شوی.
- ۱۶۸- الف) نیروی ایمان در تقابل با نیروی ماشین یا معنویت در برابر مادیت
ب) حال آنکه در معرکه قلوب مجاهدان خدا، آرامشی که حاصل ایمان است، حکومت دارد.

خاک آزادگان

درس یازدهم

روان‌خوانی: شیرزنان ایران

قلمرو زبانی

معنی واژه

۱۶۹- معنی واژه مشخص شده را بنویسید.

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

بتازد به نیرنگ تو توسن من

املا

۱۷۰- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) آمبولانس‌ها (ترجیه / ترجیح) می‌دادند، مجروحان را جابه‌جا کنند. ب) به خطوط و (سطور / ستور) این کاغذها و کلمات بسته بود
ج) یادگاری‌ها با جسم تیزی، هنرمندانه روی دیوار (هک / حک) شده بود د) ما مددکار (هلل / حلال) احمریم.

۱۷۱- در هر یک از عبارت‌های زیر، یک غلط املايي بیايید و درست آن را بنویسید.

الف) دریافتم خمیرمایع آدمی، کلمه است. ب) روی دست و پایمان فظله می‌ریختند.
ج) در یکی از روزها معموران صلیب سرخ آمده بودند. د) آسرای سالخورده و قدخمیده در جمع آن‌ها نشستند.

۱۷۲- در گروه کلمات زیر، چهار غلط املايي بیايید و درست آن را بنویسید.

تقریظ و ستایش - وقاحت و بی‌شرمی - قلقله و ازدحام - زوزه آمبولانس - مقنعه و چادر - مضطرب و متلایم - تغدیر و مصلحت

دستور

۱۷۳- درستی یا نادرستی مورد زیر را مشخص کنید.

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

قسمت مشخص شده در مصراع: «تجلی هستی است جان کندن من»، «گزاره» است. درست نادرست

۱۷۴- بیت زیر را بر اساس اجزای جمله در زبان فارسی، مرتب کنید.

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

به خون گر کشی خاک من دشمن من بجوشد گل اندر گل از گلشن من

۱۷۵- در بیت زیر، ضمیر «م» به ترتیب در نقش دستوری و قرار گرفته است.

تنم گر بسوزی، به تیرم بدوزی جدا سازی ای خصم، سر از تن من

پاسخ

۱۶۹- اسب سرکش، مقابل رام (الف) ترجیح (ب) سطور / سطور (یک خط از نوشته‌ای) هم‌آوا با ستور (چهارپا) (ج) حک

(د) هلل / هلل: ماه نو [حلال: روا، جایز]

۱۷۱- الف) خمیرمایه (ب) فضله (ج) مأموران (د) سالخورده ۱۷۲- تقریظ - غلغله - متلایم - تقدیر

۱۷۳- نادرست / شکل درست: جان کندن من (نهاد) تجلی هستی است. (گزاره)

۱۷۴- دشمن من، اگر خاک من را به خون بکشی، گل اندر گل از گلشن من بجوشد (می‌جوشد)

۱۷۵- مضاف‌الیه (تن من) / مفعول (مرا به تیر بدوزی)

قلمرو ادبی

- ۱۷۶- هریک از بیت‌های زیر به کدام شیوه بیان (بلاغی / عادی) آمده است؟
 الف) جمله عالم زین سبب گمراه شد کم کسی ز ابدال حق آگاه شد
 ب) کنون رود خلق است، دریای جوشان همه خوشه خشم شد خرمن من

قلمرو فکری

معنی شعر

- ۱۷۷- معنی مصراع و بیت زیر را به نثر روان بنویسید.
 ۱- میندار این شعله افسرده گردد.
 (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
 ۲- جز از جام توحید هرگز نوشم زنی گر به تیغ ستم گردن من
 (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

درک مطلب

- ۱۷۸- شاعر در بیت زیر بر چه مفهومی تأکید دارد؟
 تا زبَر خاکی ای درخت تنومند مگسل از این آب و خاک ریشه پیوند
 (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

- ۱۷۹- در بیت زیر نویسنده بر چه نکته‌ای تأکید دارد؟
 میندار این شعله افسرده گردد که بعد از من افروزد از مدفن من
 (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

- ۱۸۰- بیت «من ایرانیم آرمانم شهادت / تجلی هستی است جان کندن من» بیانگر چه مفهومی است؟
 (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

- ۱۸۱- مفهوم بیت «تابوت مرا جای بلندی بگذارید / تا باد برَد سوی وطن، بوی تنم را» از کدام گزینه دریافت می‌شود؟
 الف) کجا می‌توانی، ز قلبم ربایی تو عشق میان من و میهن من؟
 ب) جز از جام توحید هرگز نوشم زنی گر به تیغ ستم گردن من

پاسخ

- ۱۷۶ - الف) عادی ب) بلاغی
 ۱۷۷ - ۱- (ای دشمن) تصور نکن که عشق و علاقه من به وطن خاموش شود و از بین برود.
 ۲- من تنها به یگانگی خدا اعتقاد دارم؛ حتی اگر مرا ظالمانه بکشی.
 ۱۷۸ - عشق به وطن، وطن‌دوستی، دلبستگی به وطن
 ۱۷۹ - جاودانه بودن عشق به وطن
 ۱۸۰ - اعتقاد به شهادت‌طلبی و جاودان و زنده بودن شهیدان / براساس آیه ۱۶۹ سوره آل عمران، ولا تحسبنّ الذین قُتلوا فی سبیل الله اعتقاد به این که کسانی که در راه خدا کشته شده‌اند نمرده‌اند بلکه در نزد پروردگارشان روزی می‌خورند.
 ۱۸۱ - گزینه الف (مفهوم بیت سؤال و گزینه الف: وطن‌دوستی)

فصل ششم: ادبیات حماسی

رستم و اشکبوس

درس دوازدهم

گنج حکمت: عامل و رعیت

قلمرو زبانی

معنی واژه

۱۸۲- کدام گزینه، معادل معنایی واژه «گبر» در بیت «بشد تیز، رهام با خود و گبر / همی گرد رزم اندرآمد به ابر» نیست؟

(الف) درع (ب) خفتان (ج) نوعی جامه جنگی (د) پتک

۱۸۳- معادل واژگانی «چله کمان، طی کردن، سیاره زحل» را در میان ابیات زیر مشخص کنید.

(الف) خروش سواران و اسپان ز دشت / بهرام و کیوان، همی برگذشت
(ب) کمان بهزه را به بازو فگند / به بند کمر بر، بزد تیر چند
(ج) به لشکر چنین گفت کاموس گرد / که گر آسمان را ببايد سپرد

۱۸۴- تفاوت معنایی واژه «کام» را در دو بیت زیر بنویسید.

(الف) تهمت چنين داد پاسخ که نام / چه پُرسی کزین پس نبینی تو کام
(ب) زهی گویا ز تو، کام و زبانم / تویی هم آشکارا، هم نهانم

۱۸۵- در ابیات زیر کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟

(الف) بشد تیز، رهام با خود و گبر / همی گرد رزم اندرآمد به ابر
(ب) مرا مادرم نام، مرگ تو کرد / زمانه مرا پتک ترگ تو کرد

۱۸۶- کدام واژه‌ها در دو متن زیر، معنای مشترکی را به ذهن می‌رسانند؟

(الف) گشائی بدو گفت: با تو سلیح / نبینم همی جز فسوس و مزیح
(ب) آه، ای مرگ تو معیار! / مرگت چنان زندگی را به سخره گرفت / و آن را بی‌قدر کرد / که مردنی چنان، / غبطه بزرگ زندگانی شد

پاسخ

۱۸۲- گزینه د

۱۸۳- چله کمان: زه (ب) / طی کردن: سپردن (ج) / سیاره زحل: کیوان (الف)

۱۸۴- (الف) کام: مراد، آرزو، قصد، نیت؛ کام دیدن: به آرزو رسیدن (ب) کام: دهان / درس ۱۲: رستم و اشکبوس + درس ستایش

۱۸۵- خود (الف) و ترگ (ب) / خود: کلاه فلزی که سربازان به هنگام جنگ یا تشریفات نظامی، بر سر می‌گذارند / ترگ: کلاه خود

۱۸۶- فسوس (الف) و سخره (ب) / سخره: مسخره کردن، ریشخند / فسوس: ریشخند، تمسخر / درس ۱۲ + درس ۳: پاسداری از حقیقت

املا

۱۸۷- املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.
(نهایی شهریور ۱۴۰۲) الف) چو رهام گشت از گشانی (ستوه / سطوح) ب) به (شصت/ شست) اندرآورد تیر خدنگ

۱۸۸- در عبارت زیر، یک نادرستی املایی وجود دارد؛ آن را بیابید و شکل درست آن را بنویسید.
(نهایی شهریور ۱۴۰۲) پس به ضجر و مصادره از وی بازستانی و در خزانه نهی، درویش و رعیت را چه سود دارد؟

دستور

۱۸۹- نقش دستوری اجزای مشخص شده را بنویسید.
(نهایی خرداد ۱۴۰۲) غمی شد ز پیکار دست سران

۱۹۰- در کدام مصراع، متمم با دو حرف اضافه نیامده است؟
(نهایی خرداد ۱۴۰۲) الف) همیشه به جنگ اندرون نامدار ب) چو آمد خروشان به تنگ اندرش ج) به سهراب بر تیرباران گرفت د) بزد بر بر و سینه اشکبوس

۱۹۱- در کدام گزینه کاربرد «دو حرف اضافه برای یک متمم» مشهود است؟
(نهایی شهریور ۱۴۰۲) الف) چون داد عادلان به جهان در بقا نکرد بیداد ظالمان شما نیز بگذرد ب) بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنم تا سختی کمان شما نیز بگذرد

۱۹۲- در بیت زیر کدام واژه‌ها «ممال» اند؟
(نهایی شهریور ۱۴۰۲) گشانی بدو گفت: با تو سلیح نبینم همی جز فسوس و مزیح

۱۹۳- معلوم کنید که در هریک از ابیات زیر، فعل «شد» در کدام معنی (فعل «اسنادی» یا «رفت») به کار رفته است؟
(نهایی شهریور ۱۴۰۲) الف) خرامید و شد سوی آرامگاه همی کرد گیتی به آیین و راه ب) به گرز گران دست برد اشکبوس زمین آهنین شد، سپهر آبنوس

۱۹۴- در هریک از بیت‌های زیر نوع «را» را بنویسید.
(نهایی خرداد ۱۴۰۲) الف) مرا مادرم نام، مرگ تو کرد زمانه مرا پتک ترگ تو کرد ب) هم‌اکنون تو را ای نبرده سوار پیاده بیاموزمت کارزار (نهایی شهریور ۱۴۰۲) ج) بدو گفت خندان که نام تو چیست؟ تن بی‌سرت را که خواهد گریست؟ (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

پاسخ

۱۸۷- الف) ستوه / ستوه: خسته، درمانده، هم‌آوا با سطوح (ج سطح: روی چیزی) ب) شست / شست (عدد ۶۰): هم‌آوا با شست
انگشت شست) ۱۸۸- شکل درست: زجر ۱۸۹- نهاد ۱۹۰- گزینه د ۱۹۱- الف
۱۹۲- سلیح (= سلاح)، مزیح (= مزاح) ۱۹۳- رفت (غیراسنادی) ب) شد (اسنادی)
۱۹۴- الف) فک اضافه (مادرم نام مرا) ب) حرف اضافه (تو را = به تو) ج) حرف اضافه (برای تن بی‌سرت)

۱۹۵- بیت زیر را براساس ترتیب اجزای سازنده در زبان فارسی، مرتب کنید.

برآویخت رهام با اشکبوس برآمد ز هر دو سپه بوق و کوس

قلمرو ادبی

۱۹۶- در بیت «یکی تیر زد بر بر اسپ اوی / که اسب اندر آمد ز بالا به روی» ویژگی قهرمانی حماسه مشهود است یا ملی؟
(نهایی خرداد ۱۴۰۳)

۱۹۷- هر حماسه چند ویژگی دارد؛ داستانی، ، ملی و
(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۱۹۸- آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.
خروش سواران و اسپان ز دشت ز بهرام و کیوان همی برگذشت (اغراق / تشبیه)

۱۹۹- کاربرد آرایه داده شده را در بیت زیر نشان دهید.
بیامد که جوید ز ایران نبرد سر هم نبرد اندآرد به گرد (مجاز)

۲۰۰- مفهوم کنایه مشخص شده را بنویسید.
عنان را گران کرد و او را بخواند.
(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۲۰۱- مفهوم کنایه مشترک «پتک ترگ شدن» و «سر به زیر سنگ آوردن» در بیت‌های زیر چیست؟ (نهایی شهریور ۱۴۰۲)
«مرا مادرم نام، مرگ تو کرد زمانه مرا پتک ترگ تو کرد»
«پیاده، ندیدی که جنگ آورد سر سرکشان، زیر سنگ آورد؟»

قلمرو فکری

معنی شعر

۲۰۲- معنی ابیات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.

۱- گشانی بخندید و خیره بماند	عنان را گران کرد و او را بخواند	(نهایی خرداد ۱۴۰۳)
۲- تو قلب سپه را به آیین بدار	من اکنون پیاده کنم کارزار	(نهایی خرداد ۱۴۰۲)
۳- برآهیخت رهام گرز گران	غمی شد ز پیکار دست سران	(نهایی شهریور ۱۴۰۲)

پاسخ

۱۹۵- رهام با اشکبوس برآویخت. بوق و کوس ز هر دو سپه برآمد.

۱۹۶- زمینه قهرمانی ۱۹۷- به ترتیب: قهرمانی، خرق عادت

۱۹۸- اغراق (صدا از آسمان می گذشت) ۱۹۹- ایران مجاز از سپاه ایران ۲۰۰- متوقف کردن ۲۰۱- تهدید به مرگ

۲۰۲- ۱- اشکبوس خندید و حیران ماند؛ افسار اسب را کشید (اسب را متوقف کرد) و او را صدا زد.

۲- تو (طوس) مرکز فرماندهی سپاه را به شیوه و رسم جنگ اداره کن. من اکنون پیاده به جنگ با اشکبوس می‌روم.

۳- رهام گرز سنگینش را بالا برد؛ دست هر دو سردار از جنگیدن خسته شد.

درک مطلب

۲۰۳- در کدام بیت «رجز خوانی» قهرمانان دیده نمی‌شود؟

- الف) به گرز گران، دست برد اشکبوس
 ب) خروشید: کای مرد رزم آزمای
 ج) بدو گفت خندان: که نام تو چیست؟
 د) هم‌اکنون تو را، ای نَبَرده سوار
- زمین آهنین شد، سپهر آبنوس
 هم‌آوردت آمد، مشو باز جای
 تن بی‌سرت را که خواهد گریست؟
 پیاده بیاموزمت کارزار

۲۰۴- مفهوم کدام بیت «آماده شدن» برای تیراندازی «نیست»؟

- الف) کمان به‌زه را به بازو فگند
 ب) بدو گفت رستم که تیر و کمان
 ج) چو نازش به اسپ گرانمایه دید
 د) کمان را به‌زه کرد زود اشکبوس
- به بند کمر بر، بزد تیر چند
 ببین تا هم‌اکنون، سرآری زمان
 کمان را به زه کرد و اندر کشید
 تنی، لرز لرزان و رُخ، سندروس

۲۰۵- براساس بیت «تهمتن برآشفت و با طوس گفت / که رهام را جام باده‌ست جفت» از نظر رستم، علت فرار رهام چیست؟

پاسخ

۲۰۳- گزینه الف

۲۰۴- گزینه ب / کمان به‌زه کردن: کنایه از آماده تیراندازی شدن / در گزینه ب «سر آوردن زمان» کنایه از به پایان رسیدن عمر، مردن

۲۰۵- رهام اهل خوشگذرانی و عیش و نوش است. او مرد جنگ و مبارزه نیست.

درس سیزدهم

شعرخوانی: دلیران و مردان ایران زمین

قلمرو زبانی

معنی واژه

۲۰۶- با توجه به بیت: «بیامد دمان پیش گردآفرید / چو دخت کمندا فگن او را بدید»، معنی واژه «دمان»، در کدام گزینه به درستی نیامده است؟

(الف) خروشنده (ب) غرنده (ج) چالاک (د) مهیب

۲۰۷- معادل واژگانی «خاندان، خرّم، حمله» را در میان ابیات زیر بیابید.

(الف) از این خطّه نغزِ پدram پاک و زین خاک جان پرور تابناک
(ب) دو لشکر نظاره برین جنگ ما برین گرز و شمشیر و آهنگ ما
(ج) که هم رزم جُستی هم افسون و رنگ نیامد ز کار تو بر دوده ننگ

۲۰۸- در ابیات زیر کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟

(الف) بپوشید درع سواران جنگ نبود اندر آن کار، جای درنگ
(ب) رها شد ز بند زره موی اوی درفشان چو خورشید شد، روی اوی

۲۰۹- در ابیات زیر کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟

(الف) بدانست سهراب، کاو دخترست سر و موی او از درِ افسر است
(ب) گفت: درین معرکه، یکتا منم تاج سر گلبن و صحرا، منم

۲۱۰- در ابیات زیر کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟

(الف) بیامد دمان پیش گردآفرید چو دخت کمندا فگن او را بدید
(ب) دید یکی بحر خروشنده‌ای سهمگنی، نادره جوشنده‌ای

پاسخ

۲۰۶- گزینه ج

۲۰۷- خاندان: دوده (ج) / خرّم: پدram (الف) / حمله: آهنگ (ب)

۲۰۸- درع (الف) و زره (ب) / درع: جامه جنگی که از حلقه‌های آهنی سازند، زره

۲۰۹- افسر (الف) و تاج (ب) / افسر: تاج، دیهیم، کلاه پادشاهی / درس ۱۳ + درس ۱ + چشمه

۲۱۰- دمان (الف) و خروشنده (ب) / دمان: خروشنده، غرنده، مهیب، هولناک / درس ۱۳ + درس ۱ + چشمه

۲۱۱- در ابیات زیر کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟

الف) شگفت آمدش؛ گفت از ایران سپاه / چنین دختر آید به آوردگاه؟!
ب) گفت: درین معرکه، یکتا منم / تاج سر گلبن و صحرا، منم

۲۱۲- در ابیات زیر کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟

الف) زنی بود برسانِ گردی سوار / همیشه به جنگ اندرون نامدار
ب) به آورد با او بسنده نبود / بیچید از روی و برگاشت زود

۲۱۳- در ابیات زیر کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟

الف) در باره بگشاد گردآفرید / تن خسته و بسته، بر دژ کشید
ب) چو رهام گشت از کُشانی ستوه / بیچید زو روی و شد سوی کوه

۲۱۴- در ابیات زیر کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟

الف) دلیران و مردان ایران زمین / هژیران جنگ‌آور روز کین
ب) خرگوش را چابک می‌بست. سگ را روان گرتنه می‌ریخت.

املا

۲۱۵- املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) از این خطّه (نقض / نغز) پدرام پاک / ب) فلک در شگفتی ز (عظم / عزم) شماس
ج) دو لشکر (نظاره / نزاره) بر این جنگ ما / د) نشست از بر اسپ و (برخواست / برخواست) گرد

دستور

۲۱۶- با توجه با ابیات زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«زنی بود برسانِ گردی سوار / همیشه به جنگ اندرون نامدار

کجا نام او بود گردآفرید / زمانه ز مادر چنین ناورید»

الف) نقش واژه مشخص شده با کدام واژه در مصراع دوم بیت اول یکسان است؟

ب) در بیت دوم کلمه حرف پیوند وابسته‌ساز است.

پاسخ

۲۱۱- آوردگاه (الف) و معرکه (ب) / معرکه: میدان جنگ، جای نبرد / آوردگاه: میدان جنگ درس ۱۳: گردآفرید + درس ۱: چشمه

۲۱۲- جنگ (الف) و آورد (ب) / آورد: جنگ، نبرد، کارزار / درس ۱: چشمه

۲۱۳- خسته (الف) و ستوه (ب) / ستوه: خسته، درمانده، رنجور؛ ستوه گشتن: درمانده شدن / درس ۱۲: رستم و اشکبوس

۲۱۴- هژیر (الف) و چابک (ب) / هژیر: چابک، چالاک / درس ۹: کلاس نقاشی

۲۱۵- نغز / نیکو، لطیف): هم‌آوا با نقض (شکستن، ویران کردن)

ب) عزم (ج) نظاره (د) برخاست / برخاست: بلند شد / خاست: هم‌آوا با خواست (طلبید، خواهش، اراده)

۲۱۶- الف) نامدار / (نامدار و گردآفرید، هردو، نقش مسند دارند.) ب) کجا (به معنی که)

۲۱۷- بیت زیر را براساس اجزای جمله در زبان فارسی مرتب کنید.
برآشفت سهراب و شد چون پلنگ چو بدخواه او چاره‌گر بُد به جنگ

۲۱۸- نوع حرف «را» در جمله زیر بنویسید.
«تو را بهتر آید که فرمان کنی»

۲۱۹- واژه حذف شده در مصراع نخست بیت زیر را بنویسید و نوع حذف (قرینه لفظی / قرینه معنایی) را مشخص کنید.
دو لشکر نظاره برین جنگ ما برین گرز و شمشیر و آهنگ ما

۲۲۰- در کدام گزینه، واژه «کجا» به عنوان حرف ربط (نشانه پیوند) نیست؟
الف) کجا می‌توانی ز قلبم ربایی ب) کجا نام او بود گردآفرید ج) دلیری کجا نام او اشکبوس

۲۲۱- در کدام بیت، حرف «چو» از نظر کاربرد معنایی و دستوری متفاوت است؟
الف) چو نازش به اسپ گرانمایه دید کمان را به زه کرد و اندر کشید
ب) چو سهراب شیراوژن او را بدید بخندید و لب را به دندان گزید
ج) گه به دهان، برزده کف، چون صدف گاه چو تیری که رود بر هدف
د) در مملکت چو غرّش شیران گذشت و رفت این عوعو سگان شما نیز بگذرد

۲۲۲- در گذر زمان، شکل نوشتاری و گفتاری برخی کلمات تغییر می‌کند؛ کدام یک از دو واژه مشخص شده، مشمول این تحول شده است؟

الف) در بُن این پرده نیلوفری کیست کند با چو منی همسری؟
ب) رها شد ز بند زره موی اوی درفشان چو خورشید شد، روی اوی

۲۲۳- در کدام بیت، فعل «آمد» از نظر کاربرد معنایی متفاوت است؟
الف) بیامد که جوید ز ایران، نبرد سر هم‌نبرد اندرآرد به گرد
ب) تو را بهتر آید که فرمان کنی رخ نامور، سوی توران کنی
ج) چو در وقت بهار آیی پدیدار حقیقت، پرده برداری ز رخسار

پاسخ

۲۱۷- سهراب برآشفت و چون پلنگ شد چون بدخواه او به جنگ چاره‌گر بود. ۲۱۸- حرف اضافه (تو را: برای تو)

۲۱۹- دو لشکر نظاره برین جنگ ما [هستند]، حذف به قرینه معنایی

۲۲۰- گزینه الف / در گزینه ب و ج، «کجا» به معنی «که» حرف ربط است

۲۲۱- گزینه ج / «چو» در گزینه «ج» به معنی «مثل و مانند»، حرف اضافه است، اما در دیگر گزینه‌ها به معنی «وقتی که»، پیوند وابسته‌ساز است.

۲۲۲- واژه «درفشان» در گزینه ب ← درخشان

۲۲۳- گزینه الف / در گزینه الف «بیامد» فعل غیراسنادی است اما در گزینه ب فعل «آید» به معنی «است» فعل اسنادی است و در گزینه ج فعل «آیی» به معنی «شوی» فعل اسنادی است. / درس ستایش

قلمرو ادبی

۲۲۴- مفهوم هریک از کنایه‌های زیر را بنویسید.

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۱- عنان را بیچید گرد آفرید

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۲- سر و موی او از در افسر است

۲۲۵- واژگان قافیه در بیت زیر، سبب خلق کدام آرایه ادبی شده است؟

«فرود آمد از دژ به کردار شیر / کمر بر میان، بادپایی به زیر»

حفظ شعر

(نهایی خرداد ۱۴۰۳)

۲۲۶- واژه‌های به هم ریخته مصراع دوم بیت زیر را مرتب کنید.

که اینان ز آب و گل دیگرند / دین، کشورند حافظ نگهبان

(نهایی خرداد ۱۴۰۳)

۲۲۷- مصراع دوم بیت زیر را کامل کنید.

دگر ره چنان شد هنر آشکار /

۲۲۸- یک بیت بعد از بیت «بداندیش را آتش خرمن اند / خدنگی گران بر دل دشمن اند» را بنویسید. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۲۲۹- بیتی از شعر «دلیران و مردان ایران زمین» بنویسید که قافیه مصراع‌های آن «عزم و رزم» باشد. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۲۳۰- ابیات زیر را کامل کنید..

الف) / و زین خاک جان پرور تابناک

ب) شما را چو باور به یزدان بود /

پاسخ

۲۲۴- ۱- برگشتن و برگرداندن اسب / ۲- ظاهر او نشان می‌دهد که شاهزاده و شایسته پادشاهی است

۲۲۵- جناس ناهمسان (شیر و زیر) / ۲۲۶- نگهبان دین، حافظ کشورند / ۲۲۷- کزان خیره شد دیده روزگار

۲۲۸- ز کس جز خداوندشان بیم نیست / به فرهنگشان حرف تسلیم نیست

۲۲۹- فلک در شگفتی ز عزم شماست / ملک آفرین‌گوی رزم شماست

۲۳۰- الف) از این خطه نغز پدram پاک / ب) هم او مر شما را نگهبان بود

قلمرو فکری

معنی شعر

- ۲۳۱- معنی مصراع‌ها و ابیات زیر به نثر ساده و روان بنویسید.
- ۱- به آورد با او بسنده نبود (نهایی خرداد ۱۴۰۳)
- ۲- چو بدخواه او چاره‌گر بُد به جنگ (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
- ۳- برآشفت سهراب و شد چون پلنگ چو بدخواه او چاره‌گر بُد به جنگ (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
- ۴- بپوشید درع سواران جنگ نبود اندر آن کار جای درنگ (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

درک مطلب

- ۲۳۲- در بیت « که هم رزم جستی هم افسون و رنگ / نیامد ز کار تو بر دوده ننگ »:
الف) منظور از «رنگ» در مصراع اول چیست؟ (ب) مفهوم مصراع دوم را بنویسید. (نهایی خرداد ۱۴۰۳)
- ۲۳۳- یک ضرب‌المثل، معادل مصراع دوم بیت زیر بنویسید.
نباشی بس ایمن به بازوی خویش «خورد گاو نادان ز پهلوی خویش» (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
- ۲۳۴- شخصیت «گردآفرید» را در داستان رویارویی با سهراب، مختصراً تحلیل کنید. (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

۲۳۵- مخاطب کدام بیت «سهراب» است؟

- الف) نیامد به دامم به‌سان تو گور ز چنگم رهایی نیایی، مشور
ب) که هم رزم جستی هم افسون و رنگ نیامد ز کار تو بر دوده ننگ
ج) تو را بهتر آید که فرمان کنی رخ نامور، سوی توران کنی

پاسخ

- ۲۳۱- ۱- در نبرد با سهراب حریف او نمی‌شد (توانایی مقابله با او را نداشت)
۲- چون دشمن او در فنون جنگاوری ماهر بود.
۳- سهراب خشمگین شد و مانند پلنگ حمله آورد زیرا دشمن او در جنگیدن مهارت داشت.
۴- زره جنگ‌جویان را پوشید؛ در آن جنگ، تأخیر جایز نبود.
- ۲۳۲- الف) تدبیر، حيله یا فریب (ب) کار تو باعث ننگ خانواده (خاندان) نشد.
- ۲۳۳- دشمن طاووس آمد پَرّ او / از ماست که بر ماست / خودکرده را تدبیر نیست / طوطی ز زبان خویش در بند افتاد
- ۲۳۴- گردآفرید در این داستان، پهلوانی شجاع و باتدبیر (باهوش) است.
- ۲۳۵- گزینه ج / گردآفرید خطاب به سهراب: برای تو بهتر است که اطاعت کنی و به سرزمینت، توران، برگردی / در گزینه الف و ب، مخاطب گردآفرید است.

فصل هفتم: ادبیات داستانی

طوطی و بقال

درس چهاردهم

گنج حکمت: ای رفیق!

قلمرو زبانی

معنی واژه

۲۳۶- معنی واژه مشخص شده را بنویسید.
در نوای طوطیان حاذق بدی

(نهایی خرداد ۱۴۰۳)

۲۳۷- معنی واژه مشخص شده را بنویسید.
آن شخص مسلم نداشت و آغاز عربده و سفاهت نهاد.

(نهایی شهریور ۱۴۰۲)

۲۳۸- در ابیات زیر کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟
الف) هدیه‌ها می‌داد هر درویش را تا بیابد نطق مرغ خویش را
ب) جولقی‌ای سربرهنه می‌گذشت با سر بی‌مو، چو پشت طاس و طشت

املا

۲۳۹- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.
صد هزاران این چنین (اشباح / اشباه) بین فرقاشان هفتاد ساله راه بین

(نهایی شهریور ۱۴۰۲)

۲۴۰- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.
الف) بر دکان بنشست (فارغ / فارق) خواجه‌وش
ب) کار پاکان را (غیاث / قیاس) از خود مگیر
ج) آفتاب نعمتم شد زیر (میق / میغ)
د) باید به درون مایه و محتوای آن (بیندیشیم / بیاندیشیم)

دستور

۲۴۱- درباره تحول معنایی واژه «سوداگران» توضیح دهید.
(نهایی شهریور ۱۴۰۲)

پاسخ

۲۳۶- حاذق: ماهر، چیره‌دست ۲۳۷- باور کردن یا پذیرفتن ۲۳۸- درویش (الف) و جولقی (ب) / جولقی: پشمینه‌پوش، درویش
۲۳۹- اشباه / اشباه: ج شبه و شبه، مانده‌ها، همانندان / اشباه: هم‌آوا با اشباح (ج شَبَح، سایه‌ها، سیاهی، کالبد)
۲۴۰- الف) فارغ / فارغ (آسوده، راحت): هم‌آوا با فارق (جداکننده)
ب) قیاس / قیاس (مقایسه، سنجش) هم‌آوا با غیاث (فریادرس) ج) میغ د) بیندیشیم (ب + اندیشیم = بیندیشیم)
۲۴۱- معنای قدیم: تاجران، بازرگانان / معنای جدید: سودجویان غیرقانونی (نظیر قاچاقچیان مواد مخدر)

قلمرو ادبی

۲۴۲- مفهوم کنایه «ریش برکندن» را بنویسید. (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

۲۴۳- کدامیک از مصراع‌های زیر را به شیوه «بلاغی» و کدام را به شیوه «عادی» سروده‌اند؟
(الف) روزکی چندی سخن کوتاه کرد (ب) از سوی خانه بیامد خواجه‌اش (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

۲۴۴- کاربرد آرایه داده‌شده را در بیت زیر نشان دهید.
ازسوی خانه بیامد خواجه‌اش بر دکان بنشست فارغ خواجه‌وش (تشبیه) (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

۲۴۵- آرایه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.
گلاب است گویی به جویش روان همی شاد گردد ز بویش روان (جناس تام، حس آمیزی) (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

۲۴۶- مؤثرترین شیوه‌ای که مولوی در مثنوی معنوی از آن بهره می‌گیرد است. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۲۴۷- «خلاق محسنی» اثر کیست؟ (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

قلمرو فکری

معنی شعر

۲۴۸- معنی اشعار زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.

- ۱- نکته‌گفتی با همه سوداگران (نهایی خرداد ۱۴۰۳)
- ۲- ریش برمی‌کند و می‌گفت ای دریغ کافتاب نعمتم شد زیر میغ (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
- ۳- روزکی چندی سخن کوتاه کرد مرد بقال از ندامت آه کرد (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
- ۴- صدهزاران این چنین اشباه بین فرقاشان هفتادساله راه بین (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

پاسخ

- ۲۴۲- شدت ناراحتی (الف) عادی (ب) بلاغی (شکل عادی: خواجه‌اش از سوی خانه بیامد)
- ۲۴۳- تشبیه مرد بقال به خواجه
- ۲۴۴- جناس تام (روان - روان) / روان (مصراع اول): جاری، روان (مصراع دوم): روح ۲۴۶- تمثیل ۲۴۷- حسین واعظ کاشفی
- ۲۴۸- ۱- با مشتریان و تاجران شوخی می‌کرد / سخنان لطیف می‌گفت.
۲- احساس ناراحتی و پشیمانی می‌کرد و می‌گفت افسوس این نعمت من (طوطی من) مثل خورشیدی بود که پشت ابر پنهان شد. (طوطی را از دست دادم)
۳- طوطی چند روز (به مدت کوتاه) سخن نگفت. مرد بقال از پشیمانی آه می‌کشید.
۴- پدیده‌های بسیاری را این‌گونه مانند یکدیگر، می‌توانی ببینی که تفاوتشان بسیار زیاد است.

درک مطلب

۲۴۹- با توجه به بیت «کار پاکان را قیاس از خود مگیر / گرچه ماند در نیشتن شیر و شیر / جمله عالم زین سبب گمراه شد / کم کسی ز ابدال حق آگاه شد»

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

الف) منظور از «ابدال» چه کسانی هستند؟

ب) از نظر شاعر علت گمراهی جمله عالم چیست؟

(نهایی شهریور ۱۴۰۲)

۲۵۰- مولوی در بیت‌های زیر، چه مفهومی را مدنظر دارد؟

«هر دو نی خوردند از یک آبخور / این یکی خالی و آن پر از شکر / دست کان لرزان بود از ارتعاش / وانکه دستی تو بلرزانی ز جاش / هر دو جنبش آفریده حق، شناس / لیک، نتوان کرد این، با آن قیاس»

(نهایی شهریور ۱۴۰۲)

۲۵۱- مولوی در بیت‌های زیر، بر چه مفهوم واحدی تأکید دارد؟

«هر دو نی خوردند از یک آبخور / این یکی خالی و آن پر از شکر / هر دو گون زنبور خوردند از محل / لیک زان نیش و زین دیگر عسل»

۲۵۲- ضرب‌المثل «گندم‌نمای جوفروش» با بیت زیر تناسب معنایی دارد.

نادرست درست

«چون بسی ابلیس آدم‌روی هست / پس به هر دستی نشاید داد دست»

پاسخ

- ۲۴۹- الف) مردان کامل، مردان حق / ب) به دلیل مقایسه‌های نابه‌جا و ظاهری و قضاوت نادرست
- ۲۵۰- پرهیز از مقایسه نادرست (نباید فریب شباهت‌های ظاهری را خورد) / ۲۵۱- مقایسه ظاهری درست نیست.
- ۲۵۲- درست / گندم‌نمای جوفروش: کنایه از ریاکار و فریبکار، معادل ابلیس آدم‌روی

درسنامه کامل فارسی دهم، یازدهم و دوازدهم

تهیه و تنظیم: ولی مسعودی

- ◀ بررسی دقیق قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات
- به صورت درس به درس و سطر به سطر
- ◀ پاسخ سؤالات کارگاه متن پژوهی
- ◀ بررسی دقیق آرایه‌های ادبی و نکات دستوری ابیات و عبارات
- ◀ نمونه سؤالات امتحانات نهایی و شبه‌نهایی
- به صورت درس به درس و به تفکیک قلمروها همراه با پاسخنامه

درس شانزدهم

روان خوانی: طزاران

معنی واژه

- ۲۵۳- معادل معنایی واژگان مقابل را در عبارات زیر بیابید. «عجیب، زنگ‌ها، دشمن، خوار»
 الف) جلاجل در گردن او محکم بسته. از پس وی می‌دوید.
 ب) گفت: طرفه مردمان اند مردمان این دیار.
 ج) حسودان تنگ‌نظر و عنودان بدگهر وی را به می و معشوق کشیدند.
 د) مخذول و نالان استرحام می‌کرد و رحم نیاورد.

- ۲۵۴- معنی واژه مشخص شده را بنویسید.
 صفحه سفیدی بازمی‌کرد و ارتجالاً آشنایی می‌ساخت.
 (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

- ۲۵۵- معادل معنایی واژه «صاحب‌دل» را در بیت زیر مشخص کنید.
 «چو آگاه شد دختر گزدهم که سالار آن انجمن گشت کم»

- ۲۵۶- در عبارات زیر، دو واژه مترادف هستند. آن دو را بیابید.
 الف) در مسابقات سال بعد با رسوایی شکست خورد و بی‌سروصدا به گوشه‌ای خزید و رو نهان کرد.
 ب) خانه‌ها درست از سینه خاک درآمده بودند و در چنان بیغوله‌ای آشنایی غنیمتی بود؛ آن هم با «نیما».

- ۲۵۷- در بیت و عبارت زیر، دو واژه مترادف هستند. آن دو را بیابید.
 الف) دمی آب خوردن پس از بدسگال به از عمر هفتاد و هشتاد سال
 ب) حسودان تنگ‌نظر و عنودان بدگهر، وی را به می و معشوق و لهو و لعب کشیدند.

املا

- ۲۵۸- در عبارت زیر نادرستی‌های املایی را بیابید و شکل درست آن‌ها را بنویسید.
 «بر حریف مقلوب که تسلیم اختیار کرده و مخزول و نالان استرحام می‌کرد، رحم نیاورد و آن چنان او را می‌کوفت که «پولاد کوبند آهنگران»

پاسخ

- ۲۵۳- عجیب: طرفه (ب) / زنگ‌ها: جلاجل (الف) / دشمن: عنود (ج) / خوار: مخذول (د)
 ۲۵۴- بی‌درنگ، بدون اندیشه سخن گفتن یا شعر سرودن ۲۵۵- آگاه / درس ۱۳: گردآفرید
 ۲۵۶- گوشه (الف) و بیغوله (ب) / بیغوله: کنج، گوشه‌ای دور از مردم / درس ۹: روان خوانی: پیرمرد چشم ما بود
 ۲۵۷- بدسگال (الف) و عنود (ب) / بدسگال: بداندیش، بدخواه، دشمن / عنود: ستیزه‌کار، دشمن و بدخواه
 ۲۵۸- مقلوب ← مغلوب / مغلوب (شکست‌خورده) هم‌آوا با مقلوب (وارونه‌شده، برگشته) مخزول ← مخذول

۲۵۹- املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

(الف) لیکن خروس (غالب / قالب) حرکتی کرد نه مناسب حال درویشان.

(ب) با صدای گرم و (رسا / رثا) به اصطلاح امروزی اجرا می‌کرد.

(ج) تصویر سرتیپ را با (ذمایم / ضمایم) و تعلیقات در نهایت مهارت و استادی کشید.

(د) (غزا / قضا) همی‌بردش تا به سوی دانه و دام

۲۶۰- در گروه کلمات زیر، چهار غلط املایی وجود دارد. آن‌ها را بیابید و درست هریک را بنویسید.

خفت و خاری - لهوولهب - عادت معلوف - برگزاری مسابقه - مخذول و ذلیل - وقار و طمعینه - عتاب و ملامت - مطربی و مسخره‌گی

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۲۶۱- املای درست کلمه مشخص شده را بنویسید.

مخذول و نالان اصترحام می‌کرد.

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۲۶۲- برای واژه «قضا» یک «هم‌آوا» بنویسید.

قلمرو ادبی

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۲۶۳- یکی از شیوه‌های طنزنویسی یا تقلید از آثار ادبی است.

(نهایی شهریور ۱۴۰۲)

۲۶۴- در عبارت زیر، کاربرد آرایه‌های ادبی مشهود است؟ (ذکر دو نمونه کافی است)

«دفترچه من یا مصطفی را - که در دو طرف او روی نیمکت نشسته بودیم - برمی‌داشت و صفحه سفیدی را باز می‌کرد و ارتجالاً آنشایی می‌ساخت و با صدای گرم و رسا به اصطلاح امروزی‌ها اجرا می‌کرد و یک نمره بیست با مبلغی آفرین و احسنت تحویل می‌گرفت و مثل شاخ شمشاد می‌آمد و سر جای خود می‌نشست.»

۲۶۵- مفهوم کنایی قسمت‌های مشخص شده را بنویسید.

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

(الف) او را نیز بسمل کردم تا عبرت همگان شود.

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

(ب) از کلاس بیرون رفت و دم برنیاورد.

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

(ج) مگر در ریاضی که کمیتش لنگ بود.

پاسخ

۲۵۹- (الف) غالب / غالب (غلبه‌کننده، پیروز): **هم‌آوا** با قالب (شکل، پیکر) / (ب) رسا / رسا (بلند): **هم‌آوا** با رثا (گریستن بر مُرده، سرود)

(ج) ضمایم / ضمایم (ج ضمیمه، همراه و پیوست) **هم‌آوا** با ذمایم (جمع ذمیمه، نکوهیده‌ها)

(د) قضا / قضا (سرنوشت): **هم‌آوا** با غذا (خوراک) و غزا (جنگ)

۲۶۰- شکل درست: خواری - مألوف - طمأنینه - مسخرگی

۲۶۱- استرحام ۲۶۲- غذا / غزا ۲۶۳- نقیضه‌پردازی

۲۶۴- حس آمیزی، کنایه و تشبیه. ذکر دو مورد بسنده است / حس آمیزی: صدای گرم / تشبیه: مثل شاخ شمشاد

۲۶۵- (الف) سر جانور را بریدن (ب) سکوت کردن، حرف نزدن (ج) ضعیف بود

@valimasoudi44

قلمرو فکری

معنی نثر

۲۶۶- معنی عبارات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.

- ۱- ولی چه سود که «حسودان تنگ نظر و عنودان بدگهر، وی را به می و معشوق و لهو و لعب کشیدند.» (نهایی خرداد ۱۴۰۳)
- ۲- در چشم به هم زدنی، پشت او را به خاک رسانید. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
- ۳- من این را از روی طبیعت کشیده‌ام. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
- ۴- سپر بینداخت و از میدان بگریخت. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
- ۵- در «شهناز» شوری به پا کرده بود. (نهایی شهریور ۱۴۰۲)
- ۶- حالات نکنم که مطربی و مسخرگی پیشه سازی. (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

درک مطلب

- ۲۶۷- هریک از ابیات زیر، با کدام بیت ارتباط معنایی دارد؟ (شماره بیت را داخل کمانک بنویسید.) (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
الف) کبوتری که دگر آشیان نخواهد دید
ب) اشتر به شعر عرب در حالت است و طرب
۱) چه وجود نقش دیوار و چه آدمی که با او
۲) هرآنکه گردش گیتی به کین او برخاست | قضا همی بردش تا به سوی دانه و دام ()
گر ذوق نیست تو را کژطبع جانوری ()
سخنی ز عشق گویند و در او اثر نباشد
به غیر مصلحتش رهبری کند ایام |
|--|---|

۲۶۸- مفاهیم «تأثیر شعر بر حیوانات، تقدیرگرایی، همنشینی با افراد ناباب» در کدام بیت‌ها آمده است؟

- الف) کبوتری که دگر آشیان نخواهد دید قضا همی بردش تا به سوی دانه و دام
 ب) آفتابی بدین بزرگی را / لگه‌ای ابر ناپدید کند
 ج) اشتر به شعر عرب در حالت است و طرب / چون ذوق نیست تو را کژطبع جانوری

پاسخ

- ۲۶۶- ۱- اما چه فایده که حسودان بخیل/ انسان‌های حسود و بی‌ظرفیت و دشمنان بدذات او را به فساد و تباهی (سرگرمی و بازی) کشاندند. ۲- در زمانی کوتاه او را شکست داد. ۳- با استعداد ذاتی خود کشیدم.
 ۴- تسلیم شد و از میدان مبارزه فرار کرد. ۵- با خواندن آواز شهناز، هیجان و غوغایی برپا کرده بود.
 ۶- اگر شغل نوازندگی و آوازخوانی و دلکی را برگزینی، تو را حلال نمی‌کنم.
 ۲۶۷- الف) ۲ ب) ۱ ۲۶۸- تأثیر شعر بر حیوانات ← ج / تقدیرگرایی ← الف / همنشینی با افراد ناباب ← ب

← برای دریافت بخش‌هایی از فایل pdf درسنامه فارسی دهم، یازدهم و دوازدهم

به سایت www.valimasoudi.ir مراجعه فرمایید.

فصل هشتم: ادبیات جهان

* درس هفدهم

گنج حکمت: مزار شاعر

قلمرو زبانی

۲۶۹- در بیت و عبارت زیر، دو واژه مترادف هستند. آن دو را بیابید.

الف) تیمورلنگ، گاه سوار بر اسبی که لگامی زرین داشت، از میدان جنگ به گورستان می‌رفت.
ب) گشائی بخندید و خیره بماند عنان را گران کرد و او را بخواند

۲۷۰- تفاوت معنایی واژه «صدر» را در شعرهای زیر بنویسید.

الف) جَست از صدر دکان سویی گریخت شیشه‌های روغن گُل را بریخت
ب) روستایی که با صدرش با سینه‌اش از شرافت خاک و کرامت انسان بودن دفاع کرد.

املا

۲۷۱- املای درست واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

الف) ای مسافر دیرین بر روی (خوار / خار) و درد
ب) روستایی که با (صدرش / سدرش) با سینه‌اش از شرافت خاک و کرامت انسان بودن دفاع کرد.

دستور

۲۷۲- با توجه به متن زیر، درستی یا نادرستی عبارت‌ها را مشخص کنید. (نهایی خرداد ۱۴۰۳)

«سرورم / جز تو کسی نمانده‌است / که در زندگی ما نخل و عنب و تاکستان بکارد.»
الف) زمان فعل‌ها به ترتیب ماضی بعید و مضارع التزامی است. درست نادرست
ب) نوع «و» مشخص شده، عطف است. درست نادرست

۲۷۳- نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف) تو را پاک و پاکیزه و ارجمند و توانا نامیدم. (نهایی شهریور ۱۴۰۲)
ب) ای سرور باران‌ها و فصل‌ها (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

پاسخ

۲۶۹- لگام (الف) و عنان (ب) / لگام: افسار، دهنه اسب / عنان: افسار، دهانه / درس ۱۷: گنج حکمت + درس ۱۲: درس رستم و اشکبوس

۲۷۰- الف) صدر: بالا / صدر: ۱- سینه ۲- امام موسی صدر / درس ۱۴: طوطی و بقال

۲۷۱- ۱- الف) خار / خار (تیغ گیاه): هم‌آوا با خوار: پست، ذلیل ب) صدرش / صدر: سینه، اول هر چیزی سدر: درختی است

گرمسیری و بسیار تناور] ۲۷۲- الف) نادرست (نمانده‌است: ماضی نقلی) ۲۷۳- الف) تو: مفعول ب) سرور: منادا

۲۷۴- نوع ترکیب (وصفی - اضافی) را مشخص کنید.

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

(ب) مجلس عارفان

(الف) گهر تابناک

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

(د) گروه کوهنوردان

(ج) پلاسی مندرس

قلمرو ادبی

۲۷۵- با توجه به سروده: «ای سرور باران‌ها و فصل‌ها، / تو را عطری نامیدم که در غنچه‌ها خانه دارد» شاعر، «باران‌ها» و «فصل‌ها» را در کدام مفاهیم نمادین به کار برده‌است؟
(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۲۷۶- با توجه به قسمت‌های مشخص شده، «استعاره» را بیابید و مفهوم آن را بنویسید.

ای چون سبزه برآمده از دفتر روزگاران / ای مسافر دیرین بر روی خار و درد

قلمرو فکری

درک مطلب

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۲۷۷- کدام مصراع با قسمت مشخص شده در سروده زیر ارتباط معنایی دارد؟

«تو را سپیده‌دمی در انتظار زاده شدن / و پیکری در اشتیاق شهادت نامیدم.»

(الف) بگذار بوسه زنیم بر شمشیری که در دستان توست

(ب) ای دفترهای شعری که مقاومت پیشه کرده‌اید

(د) تو را آب‌ها و خوشه‌ها نامیدم

(ج) ای سرخ‌گل که فداکاری پیشه کردی

(نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۲۷۸- درک و دریافت خود را از سروده زیر بنویسید.

«ای که ردای حسین بر دوش / و خورشید کربلا را در بر داری» بنویسید.»

۲۷۹- عبارت: «تو را جنوب نامیدم / ای که ردای حسین بر دوش / و خورشید کربلا را در بر داری» به چه موضوعی اشاره دارد؟
(نهایی شهریور ۱۴۰۲)

پاسخ

۲۷۴- (الف) ترکیب وصفی (ب) ترکیب اضافی (ج) ترکیب وصفی (د) ترکیب اضافی

۲۷۵- باران: نماد پاکی و طراوت و رویش / فصل: نماد دگرگونی و پویایی

۲۷۶- خار: استعاره از رنج و سختی / دفتر روزگاران: تشبیه

۲۷۷- گزینه ج ۲۷۸- فرهنگ شهادت‌طلبانه و شیعی مردم لبنان و پیروی از امام حسین (ع)

۲۷۹- شهادت‌طلبی مردم لبنان به پیروی از امام حسین (ع)

✿ درس هجدهم

روان خوانی: سه پرسش - نیایش

قلمرو زبانی

املا

۲۸۰- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- (الف) مرد (قريبه / غريبه) در بستر خفته بود.
 (ب) گفت ای (راهب / راحب) فرزانه، نزد تو آمده‌ام.
 (ج) آن (غدر / قدر) از من خون می‌رفت که می‌مردم.
 (د) محافظانش را در میان راه (گذاشت / گذاشت)

۲۸۱- در گروه کلمات زیر، سه غلط املایی وجود دارد. آن‌ها را بیابید و درست هریک را بنویسید.

کرت باغچه - معتوف و متمایل - تزار روسیه - ارمنان و هدیه - ماعده و طعام - غیبت و حضور - چمباتمه زدن - عظمت نگاه

دستور

۲۸۲- نقش دستوری اجزای مشخص شده در کدام گزینه متفاوت است؟ (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

- (الف) شکوفایی گسترده تو دل‌انگیز است.
 (ب) آسمانی که پس از بارش باران، صاف و روشن است.
 (ج) من به تو شور و شوقی خواهم آموخت.
 (د) این تلاوت قرآن نیست.

۲۸۳- نقش دستور کلمه مشخص شده را بنویسید. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

نگرش تو باید هر لحظه نو شود.

قلمرو ادبی

۲۸۴- در عبارت زیر مفهوم کنایه مشخص شده را بنویسید.

چشم‌ها را باید شُست، جور دیگر باید دید. (شهریور ۱۴۰۲)

۲۸۵- درس «عظمت نگاه» از کتاب مائده‌های زمینی و مائده‌های تازه، اثر انتخاب شده است. (نهایی خرداد ۱۴۰۳)

پاسخ

۲۸۰- (الف) غریبه (ب) راهب (ج) قدر / قدر (اندازه چیزی، ارزش) هم‌آوا با غدر (خیانت، مکر و حيله) (د) گذاشت

۲۸۱- معطوف - مائده - عظمت

۲۸۲- گزینه ج مفعول، سایر گزینه‌ها: مسند

۲۸۳- مسند
 ۲۸۴- باید نوع نگاه را تغییر داد یا تغییر در نگرش
 ۲۸۵- آندره ژید

@valimasoudi44

قلمرو فکری

معنی نثر

۲۸۶- معنی عبارت زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.

۱- ناتانائیل، تمایزی میان خدا و خوشبختی قائل مشو و همه خوشبختی را در همین دم قرار ده. (نهایی خرداد ۱۴۰۳)

۲- ستاره‌ها یک‌یک رنگ باختند. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

درک مطلب

۲۸۷- نویسنده در عبارت زیر بر چه چیزی تأکید دارد؟

«برای من خواندن اینکه شن‌های ساحل نرم است، بس نیست؛ می‌خواهم که پاهای برهنه‌ام آن را حس کنند؛ به چشم من هر شناختی که مبتنی بر احساس نباشد، بیهوده است.»

۲۸۸- در متن زیر نویسنده بر کدام گزینه تأکید دارد؟

«برای من خواندن اینکه شن‌های ساحل نرم است، بس نیست؛ می‌خواهم که پاهای برهنه‌ام آن را حس کنند؛ به چشم من هر شناختی که مبتنی بر احساس نباشد، بیهوده است.»

الف) عمل‌گرایی ب) تجربه شخصی ج) توجه به احساس د) علم‌اندوزی

۲۸۹- مفهوم مشترک عبارت و بیت زیر را بنویسید.

الف) اگر جان ما ارزشی داشته باشد، برای این است که سخت‌تر از برخی جان‌های دیگر سوخته‌است.
ب) بسوز ای دل که تا خامی، نیاید بوی دل از تو / کجا دیدی که بی آتش، کسی را بوی عود آمد

۲۹۰- جمله: «ای کاش عظمت در نگاه تو باشد.» را با سروده زیر از سهراب سپهری مقایسه کنید.

«چشم‌ها را باید شست، جور دیگر باید دید.» (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

۲۹۱- مفهوم کلی عبارت «همین که آفریده‌ای نگاهمان را به خویش معطوف کند، ما را از راه آفریدگار باز می‌گرداند.» چیست؟

(نهایی شهریور ۱۴۰۲)

پاسخ

۲۸۶-۱ ناتانائیل، تفاوتی میان خدا و خوشبختی ندان و تمام خوشبختی خود را در غنیمت شمردن لحظه‌ای که در آن هستی قرار بده
۲- ستاره‌ها تک‌تک خاموش می‌شدند.

۲۸۷- معرفت حسی یا تجربی ۲۸۸- گزینه ب

۲۸۹- لازمه ارزشمند شدن و تعالی، تحمل رنج و سختی است.

۲۹۰- در هردو به تغییر نگرش انسان نسبت به جهان خلقت توصیه شده و اینکه باید با بصیرت و آگاهانه به جهان پیرامون خود نگرست. یا: نگاه عاشقانه و پرمهر بر پدیده‌ها داشتن و توجه به زیبایی‌های معنوی جهان

۲۹۱- توجه به وابستگی‌های مادی، انسان را از خداوند دور می‌سازد.

سؤالات ترکیبی

قلمرو زبانی

معنی واژه

۲۹۲- کدام واژه‌ها در دو متن زیر، معنای مشترکی را به ذهن می‌رسانند؟
(الف) هرچند تدبیر در هنگام بلا فایده بیشتر ندهد، با این همه عاقل از منافع دانش هرگز نومید نکردد.
(ب) بدانست کویخت گردآفرید / مر آن را به جز چاره درمان ندید

۲۹۳- در کدام گزینه هر سه کلمه رابطهٔ ترادف ندارند؟
(الف) گمیت، باره، سمند (ب) گبر، ترگ، خود (ج) حصار، باره، دژ

۲۹۴- معنی کدام واژه در مقابل آن درست نیامده است؟
(الف) خذلان: مذلت (ب) سپردن: طی کردن (پ) تمایز: امتیاز داشتن (د) قهر: خشم

۲۹۵- معنی کدام واژه در مقابل آن درست نیامده است؟
(الف) خطابه: وعظ کردن (ب) مشیت: اراده (پ) ستوه: رنجور (ت) معاصی: گناه

۲۹۶- واژگان کدام گزینه با یکدیگر مترادف نیستند؟
(الف) شفق، سپیدهٔ صبح، فجر (ب) فرقت، جدایی، دوری (ج) جافی، ستمگر، ظالم (د) محال، بی‌اصل، ناممکن

املا

۲۹۷- واژهٔ درست را از بین واژه‌های داخل کمانک انتخاب کنید و بنویسید.
(الف) به‌جای دیوار، تلی از آجرهای شکسته و پاره‌های خشت و (خورده‌های / خرده‌های) گچ، روی هم ریخته بود.
(ب) آنها از بین گل‌ولایی که حاصل (جزر/ جذر) و مدّ آب خور است، خود را به قایق‌ها می‌رسانند.

پاسخ

۲۹۲- الف) تدبیر (ب) چاره ۲۹۳- ب / گبر: نوعی جامهٔ جنگی / ترگ: کلاه‌خود / خود: کلاه فلزی

۲۹۴- گزینهٔ پ / تمایز: فرق گذاشتن، جدا کردن ۲۹۵- ت (معاصی: گناهان)

۲۹۶- گزینهٔ الف (شفق: سرخی افق هنگام غروب خورشید) / فلق: سپیدهٔ صبح، فجر

۲۹۷- الف) خرده‌های / خرده (از مصدر خوردن) هم‌آوا با خرده (ریزه، مقدار کم، کوچک، شکسته، عیب): سالخورده، پس‌خورده، خوردوخوراک / خرده‌ریزه، خرده‌حساب، خرده‌فروش، خرده‌شیشه، پول خرد، خردی (کوچکی، طفولیت)، خرده گرفتن (عیب و ایراد گرفتن) (ب) جزر

۲۹۸- در کدام یک از موارد زیر، نادرستی املایی بیشتری دیده می شود؟
 الف) پس به ضجر و مصادره از وی بازستانی و در خزینه نهی، درویش و رأیت را چه سود دارد؟
 ب) خلف صدق نیاکان هنرور، خود بود و نمایش نیمرخ زنده گان، راضی دربر داشت

۲۹۹- در گروه کلمات زیر، چهار واژه نادرست املایی بیابید و شکل درست آنها را بنویسید.
 (نهایی خرداد ۱۴۰۳)
 استعداد و قریحه، تقریض و مطلب ستایش آمیز، اشباح و همانندها، فرقت و وصلت، وقاحت و بی شرمی، معلوف و خوگرفته، اوان و هنگام، اندوه و ترب

۳۰۰- در کدام گزینه، املای همه واژه ها به درستی آمده است؟
 الف) رعیت - وقاحت - مضرت - سندروس
 ب) توسن - استدعا - تجلی - خصم
 ج) حقّه - معاش - طرفه - زاعر
 د) محنت - رعب - بيقوله - معطوف

۳۰۱- املای درست کلمات نادرست را بنویسید.
 (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
 نسیان و غفلت - استدعای مجلس - درء سواران - صاحب دلغ - پال و غارب - ذبون ناکس - عینک دور بیضی

۳۰۲- در گروه کلمات زیر، چهار غلط املایی وجود دارد، آنها را بیابید و درست هریک را بنویسید.
 (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
 زائر نامدار - ضجر و مصادره - معاصی منکر - مؤذن مسجد - موضع خالی - دوات و جوهر - لحو و لعب

۳۰۳- در کدام گزینه، املای همه واژه ها به درستی آمده است؟
 الف) غبطه، حضيض، صُخره
 ب) آخره، مخمصه، تقریض
 پ) مقریان، وقاحت، مسخرگی
 ت) غایی، تزار، فیاض

۳۰۴- در کدام گزینه، املای همه واژه ها به درستی نیامده است؟
 الف) نمط، مهلکه، حازم، غبطه
 ب) خذلان، عداوت، نقض، پلاس
 پ) فراغ، مخمصه، تقریض، زجر
 ت) سلیح، هژیبر، حاذق، ملطفت

پاسخ

۲۹۸- گزینه ب / غلطهای گزینه «ب»: صدق - زندگان - رازی / غلطهای گزینه «الف»: زجر - رعیت
 ۲۹۹- تقریض - اشباه - مألوف - طرب
 ۳۰۰- گزینه ب
 ۳۰۱- نسیان - درع - دلغ - زبون
 ۳۰۲- زجر و مصادره - مؤذن مسجد - موضع خالی - لحو و لعب
 ۳۰۳- ت
 ۳۰۴- ت

دستور

۳۰۵- در کدام یک از جمله‌های زیر حذف به قرینه معنایی وجود دارد؟
 الف) حرام از یک کف دست کاغذ و یک بند انگشت مداد که خسرو به مدرسه بیاورد.
 ب) هم‌نشین نیک بهتر از تنهایی است و تنهایی بهتر از هم‌نشین بد

۳۰۶- با توجه به متن‌های داده‌شده به سؤالت پاسخ دهید.
 «کیوتری که دگر آشیان نخواهد دید / قضا همی بردش تا به سوی دانه و دام»
 «بدان که قرآن مانند است به بهشت جاودان؛ در بهشت از هزار گونه نعمت است و در قرآن هزار گونه حکمت است.»
 الف) کدام کلمه هم‌آوا دارد؟ ب) یک کلمه دوتلفظی مشخص کنید.

۳۰۷- پاسخ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.
 الف) در مصراع «سپهبد عنان اژدها را سپرد» نوع «را» (حرف اضافه / نشانه مفعول) است.
 ب) در بیت «به خون گر کشی خاک من دشمن من / بجوشد گل اندر گل از گلشن من» واژه (دشمن / خاک) در نقش منادا به کار رفته‌است.

۳۰۸- با توجه به بیت «وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب / بر دولت آشیان شما نیز بگذرد» یک گروه اسمی مطابق با الگوی «صفت + هسته + مضاف‌الیه» بنویسید.
 (نهایی خرداد ۱۴۰۳)

۳۰۹- نقش دستوری واژه‌های مشخص‌شده در کدام گزینه یکسان است؟
 الف) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام ب) اما برایمان شکوه و درخشش به ارغان می آورد.
 ج) سال بعد با رسوایی شکست خورد. د) گردوغبار جاده‌ها زیاده سبک شده بود.
 ۱) الف و ب ۲) ب و د ۳) ب و ج ۴) الف و د

۳۱۰- معنی فعل «شد» در کدام گزینه متفاوت است؟
 الف) به گرز گران دست برد اشکبوس زمین آهنین شد، سپهر آبنوس
 ب) ابر ز من حامل سرمایه شد باغ ز من صاحب پیرایه شد
 پ) ریش برمی کند و می گفت: «ای دریغ کافتاب نعمتم شد زیر میغ

پاسخ

۳۰۵- الف (حرام باشد) / در گزینه ب فعل «است» به قرینه لفظی حذف شده‌است. (تنهایی بهتر است) از هم‌نشین بد
 ۳۰۶- الف) قضا (غذا - غذا) ب) جاودان ۳۰۷- الف) حرف اضافه به معنی «به» (اژدها: متمم / عنان: مفعول) / ب) دشمن
 ۳۰۸- وین (این) بوم محنت
 صفت / هسته / مضاف‌الیه
 ۳۰۹- گزینه ۴ (الف و د نقش مسند) ۳۱۰- پ (شد به معنی «رفت»): غیراسنادی است و در بقیه گزینه‌ها: اسنادی است.

قلمرو ادبی

آرایه‌های ادبی

- ۳۱۱- آرایه مناسب هر بیت را از ستون سمت چپ انتخاب کنید.
 الف) زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت / ناچار کاروان شما نیز بگذرد
 ب) به گرز گران دست برد اشکبوس / زمین آهنین شد سپهر آبوس
 ج) گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید
 د) گه به دهان برزده کف چون صدف / گاه چو تیری که رود بر هدف
- (نهایی خرداد ۱۴۰۳)
 ۱- جناس
 ۲- استعاره
 ۳- تمثیل
 ۴- اغراق
 ۵- ایهام

- ۳۱۲- مفهوم هریک از کنایه‌های مشخص شده را بنویسید.
 الف) اینان دریادلان صف‌شکنی هستند که دل دشمن را از رعب و وحشت می‌لرزانند.
 ب) بزرگان به هر حق و باطلی از جای نشوند.
- (نهایی خرداد ۱۴۰۳)

- ۳۱۳- آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.
 الف) با صدایی که گویی از ته چاه درمی آمد گفت: «داد زن؛ من گوش استماع ندارم لَمَنْ تَقُول» (تضمین / تلمیح)
 ب) ازسوی خانه بیامد خواجه‌اش / بر دکان بنشست فارغ خواجه‌وش (استعاره / تشبیه)
 ج) ای سرزمینی کز خاکت / خوشه‌های گندم می‌روید / و پیامبران برمی‌خیزند. (نماد / جناس)
- (نهایی خرداد ۱۴۰۳)

- ۳۱۴- با توجه به موارد قسمت الف، آرایه‌های مناسب را از قسمت ب انتخاب کنید و داخل کمانک بنویسید. (قسمت ب یک مورد اضافی است).
 (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

الف

- الف) با من به سلام خشک ای دوست زبان تر کن / تا از مژه هر ساعت لعل تَرَت افشانم ()
 ب) کمان را به زه کرد و بگشاد بر / نَبْد مرغ را پیش تیرش گذر ()
 ج) ما را سر باغ و بوستان نیست / هر جا که تویی، تفرّج آن جاست ()
 د) گل از شوق تو خندان در بهار است / از آتش رنگ‌های بی‌شمار است ()
 ه) نگه کرد سهراب و آمدش ننگ / بر آشفته و تیز اندر آمد به جنگ ()
 و) آهنگ کید و مکر کردند تا مگر او را هلاک کنند و عالم از آثار وجود او پاک کنند. ()

ب

- ۱) مجاز ۲) حسن تعلیل ۳) سجع ۴) حس آمیزی ۵) تضمین ۶) جناس ۷) اغراق

پاسخ

- ۳۱۱- الف) ۲: استعاره (کاروانسر: استعاره از دنیا / کاروان، به ترتیب: استعاره از انسان‌ها، نسل حاکمان ظالم)
 ب) ۴: اغراق (مصراع دوم) / ج) ۵: ایهام (واژه «بو» ایهام دارد: الف) امید و آرزو ب) رایحه / د) ۱: جناس (هدف و صدف)
 ۳۱۲- الف) دلیر و شجاع یا کسی که صف دشمنان را درهم می‌شکند ب) عصبانی و آشفته نمی‌شوند یا کنترل خود را از دست نمی‌دهند.
 ۳۱۳- الف) تضمین (تضمین از غزلیات سعدی: بیدل، گمان مبر که نصیحت کند قبول / من گوش استماع ندارم، لَمَنْ تَقُول)
 ب) تشبیه (خواجه‌وش: مانند خواجه) / ج) نماد (خوشه‌های گندم: نماد فراوانی و برکت)
 ۳۱۴- الف) ۴ حس آمیزی (سلام خشک) ب) ۷ اغراق (مصراع دوم) ج) مجاز ۱ (سر: قصد، تصمیم) د) حسن تعلیل ۲ (علت شکوفا شدن گلها و رنگارنگی آنها شوق و اشتیاقی است که به خداوند دارند. ه) ۶ جناس (ننگ و جنگ) و) ۳ سجع (هلاک و پاک)

۳۱۵- با توجه به موارد قسمت الف، آرایه‌های مناسب را از قسمت ب انتخاب کنید و داخل کمانک بنویسید. (قسمت ب یک مورد اضافی است.) (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

الف

- (الف) در بهشت از هزارگونه نعمت است و در قرآن از هزارگونه پند و حکمت است. ()
 (ب) حسرت نبرم به خواب آن مرداب / کارام درون دشت شب خفته‌است ()
 (ج) نه تسلیم و سازش، نه تکریم و خواهش / بتازد به نیرنگ تو توسن من ()
 (د) سپهد عنان ازدها را سپرد / به خشم از جهان روشنایی ببرد ()
 (ه) تویی بهانه آن ابرها که می‌گیرند / بیا که صاف شود این هوای بارانی ()
 (و) سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری / که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد ()

ب

- (۱) استعاره (۲) اغراق (۳) حسن تعلیل (۴) سجع (۵) مجاز (۶) حس آمیزی (۷) تشبیه

۳۱۶- با توجه به موارد قسمت الف، آرایه‌های مناسب را از قسمت ب انتخاب کنید و داخل کمانک بنویسید. (قسمت ب یک مورد اضافی است.) (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

الف

- (الف) چون بگشایم ز سر مو شکن / ماه ببیند رخ خود را به من ()
 (ب) جنبش سرو تو پنداری کز باد صباست / نه، که از ناله مرغان چمن در طرب است ()
 (ج) گه به دهان برزده کف چون صدف / گاه چو تیری که رود بر هدف ()
 (د) چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت / ز دست بنده چه خیزد، خدا نگه دارد ()
 (ه) به گرز گران دست برد اشکبوس / زمین آهنین شد سپهر آبنوس ()
 (و) آن که بر دینار دسترس ندارد، در همه دنیا کس ندارد. ()

ب

- (۱) سجع (۲) ایهام (۳) جناس (۴) حس آمیزی (۵) استعاره (۶) حسن تعلیل (۷) اغراق

۳۱۷- کاربرد هریک از آرایه‌های ادبی «تضمین، مراعات نظیر، اغراق» به ترتیب، در کدام بیت‌ها مشهود است؟ (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

- (الف) سپهد عنان ازدها را سپرد / به خشم از جهان روشنایی ببرد
 (ب) زینهار از قرین بد؛ زینهار! / وَ قَنَا رَبَّنَا عَذَابَ النَّارِ
 (پ) بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد

پاسخ

۳۱۵- الف) ۴ سجع (نعمت و حکمت) (ب) تشبیه ۷ (دشت شب: شب مانند دشت است) (ج) استعاره ۱ (توسن: استعاره از وجود سرکش و قدرتمند) (د) اغراق ۲ (مصراع دوم) (ه) حسن تعلیل ۳ / علت گریه ابرها (بارش باران) به خاطر توست (و) مجاز ۵ (سر و دل: مجاز از کل وجود)

۳۱۶- الف) استعاره ۵ (مو: استعاره از آب) / رخ داشتن و دیدن ماه: تشخیص و استعاره (ب) حسن تعلیل ۶
 (ج) جناس ۳ (هدف و صدف) (د) ایهام ۲ (بنده: ۱- من ۲- بنده خدا) (ه) اغراق ۷ (مصراع دوم) (و) سجع ۱ (دسترس و کس)
 ۳۱۷- الف) اغراق (مصراع دوم) (ب) تضمین (مصراع دوم) (پ) مراعات نظیر (شمع و چراغدان)

- ۳۱۸- هریک از بیت‌های زیر به کدام شیوه بیان (بلاغی / عادی) آمده‌است؟ (نهایی شهریور ۱۴۰۲)
- الف) جمله عالم زین سبب گمراه شد
ب) تا نگردي آشنا زین پرده رمزی نشنوی
- کم کسی ز ابدال حق آگاه شد
گوش نامحرم نباشد جای پیغام سروش

تاریخ ادبیات

- ۳۱۹- نام پدیدآورندگان کدام آثار در مقابل آن درست ذکر نشده‌است؟ (نهایی خرداد ۱۴۰۳)
- الف) ارزیابی شتابزده: جمال میرصادقی
ب) اخلاق محسنی: حسین واعظ کاشفی
ج) من زنده‌ام: معصومه آباد
د) سمفونی پنجم جنوب: نزار قبانی
ه) گوشواره عرش: مرتضی آوینی

- ۳۲۰- در کدام گزینه نام نویسنده به ترتیب نام اثر درست آمده‌است؟ (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
- ارزشیابی شتابزده - جوامع‌الحکایات - دیوار - من زنده‌ام - مائده‌های زمینی
الف) سهراب سپهری - حسین واعظ کاشفی - جمال میرصادقی - معصومه آباد - تولستوی
ب) جلال آل احمد - سدیدالدین محمد عوفی - جمال میرصادقی - معصومه آباد - آندره ژید

- ۳۲۱- «محمدبن منور» نویسنده کتاب و «اتاق آبی» اثر است. (نهایی خرداد ۱۴۰۲)

- ۳۲۲- نام نویسنده کدام اثر، درست و کدام نادرست نوشته شده‌است؟ (نهایی خرداد ۱۴۰۲)
الف) گوشواره عرش: موسوی گرمارودی	درست	نادرست
ب) سه پرسش: آندره ژید	☐	☐
ج) اخلاق محسنی: محمدبن منور	☐	☐

- ۳۲۳- هریک از آثار زیر، نوشته یا سروده کیست؟ (شهریور ۱۴۰۲)
- الف) سه پرسش
ب) اتاق آبی
ب) گوشواره عرش

پاسخ

- ۳۱۸- الف) عادی
ب) بلاغی (شکل عادی: تا آشنا نگردي رمزی زین پرده نشنوی / گوش نامحرم جای پیغام سروش نباشد)
- ۳۱۹- الف) ارزیابی شتابزده: جلال آل احمد
ه) گوشواره عرش: موسوی گرمارودی
- ۳۲۰- گزینه ب
۳۲۱- اسرارالتوحید - سهراب سپهری
۳۲۲- الف) درست
ب) نادرست
ج) نادرست
- ۳۲۳- الف) تولستوی
ب) سهراب سپهری
پ) علی موسوی گرمارودی

۳۲۸ - مفاهیم «اعتقاد به سرنوشت، یگانه پرستی، تواضع» به ترتیب، در کدام بیت‌ها آمده‌است؟ (نهایی شهریور ۱۴۰۲)

- الف) جز از جام توحید هرگز ننوشم / زنی گر به تیغ ستم گردن من
 ب) کبوتری که دگر آشیان نخواهد دید / قضا همی بردش تا به سوی دانه و دام
 ج) بلندی از آن یافت کاو پست شد / در نیستی کوفت تا هست شد

۳۲۹ - مفهوم نوشته شده در ستون «ب» با کدام مورد ستون «الف» تناسب دارد؟ (یک مورد اضافه است)

ب	الف
الف) رازداری	۱) چندان تناوری و بلند / که هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می‌افتد
ب) ناتوانی اندیشه	۲) هر آن که گردش گیتی به کین او برخاست / به غیرمصلحتش رهبری کند ایام
ج) توقف کردن	۳) سپهبد، عنان، ازدها را سپرد / به خشم از جهان، روشنایی ببرد
د) تقدیرگرایی	۴) کشانی بخندید و خیره بماند / عنان را گران کرد و او را بخواند
	۵) حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست / که آشنا سخن آشنا نگه

- ۳۲۸ - الف) توحید و یگانه پرستی ب) اعتقاد به تقدیر یا جبرگرایی پ) تواضع
 ۳۲۹ - الف) ۵ ب) ۱ ج) ۴ د) ۲

درسنامه کامل فارسی دهم، یازدهم و دوازدهم:

تهیه و تنظیم: ولی مسعودی

- ◀ بررسی دقیق قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- ◀ بررسی و تحلیل تمامی ابیات مندرج در کارگاه متن پژوهی
- ◀ پاسخ سؤالات کارگاه متن پژوهی
- ◀ بررسی دقیق آرایه‌های ادبی و نکات دستوری ابیات و عبارات
- ◀ ارائه نمونه سؤالات امتحانات نهایی و شبه‌نهایی به صورت درس به درس همراه با پاسخنامه

برای تهیه نسخه کامل درسنامه فارسی دهم، یازدهم و دوازدهم

با شماره ۱۷۰۷ - ۱۷۸ - ۰۹۱۱ تماس بگیرید.

@valimasoudi44

نمونه‌ای از درسنامه فارسی یازدهم - درس ۱۲: کاوه دادخواه

۳- هنر خوار شد، جادویی ارجمند نهران راستی، آشکارا گزند

فکری: فضیلت و شایستگی بی‌ارزش شد و جادوگری ارزشمند شد. راستی و درستی از بین رفت و آسیب و ستم آشکار شد. (جابه‌جایی ارزش‌ها / بی‌ارزش شدن فضایل اخلاقی)

ادبی: هنر و جادویی - خوار و ارجمند - نهران و آشکارا - راستی و گزند: تضاد

زبانی: * هنر: فضیلت، استعداد، شایستگی، لیاقت / گزند: آسیب، رنج، ظلم / خوار (پست، بی‌ارزش): هم‌آوا با خار (تیغ گیاه)

دستور: حذف فعل «شد» به قرینه لفظی: هنر خوار شد، جادویی ارجمند [شد] راستی نهران [شد]، گزند آشکارا [شد]

نهاد مسند نهاد مسند نهاد مسند نهاد مسند

← برای دریافت بخش‌هایی از فایل pdf درسنامه به سایت www.valimasoudi.ir مراجعه فرمایید

نمونه‌ای از درسنامه فارسی دوازدهم - درس: شکر نعمت

* **فرآش باد صبا را گفته تا فرش زمرّدین بگسترده و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بی‌رود.**
قلمرو فکری: [خداوند] به باد صبا دستور داده تا سبزه و چمن را همه جا بگستراند و به ابر بهاری فرمان داده تا گیاهان را در زمین پرورش دهد. (رویش سبزه‌ها و گیاهان به امر پروردگار)

قلمرو ادبی: فرآش باد صبا، دایه ابر بهاری، بنات نبات، مهد زمین: اضافه تشبیهی (باد صبا، ابر بهاری، نبات، زمین: مشبه؛ فرآش، دایه، بنات، مهد: مشبه‌به) [گهواره، دختران را پرورش می‌دهد و زمین گیاهان را] / گفتن به باد صبا، فرمودن به ابر بهاری: تشخیص و استعاره / فرش زمرّدین: استعاره از سبزه و چمن / فرآش، فرش، بگسترده: مراعات نظیر / بگسترده، بی‌رود: سجع

قلمرو زبانی: * فرآش: فرش گستر، گسترنده فرش / زمرّد: سنگ قیمتی به رنگ سبز / * دایه: زنی که به جای مادر به کودک شیر می‌دهد یا از او پرستاری می‌کن / * بنات: ج بنت، دختران / * نبات: گیاه، رستنی / صبا (باد مشرق، نسیم): هم‌آوا با صبا (نام شهر بلقیس)

دستور: نوع «را» (هر دو) ← حرف اضافه به معنی «به» / فرآش و دایه: متمم / حذف فعل «است» بعد از «گفته» و «فرموده» به قرینه معنایی: گفته [است]، فرموده [است] ← ماضی نقلی / مفعول فعل «گفته» ← جمله «فرش زمرّدین بگسترده» / بگسترده، بی‌رود ← مضارع التزامی

فارسی ۱۰م

شاخه فنی و حرفه‌ای و کاردانش

ویرایش جدید
۱۴۰۳

- بررسی معنی و مفهوم تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- پاسخ سؤالات کارگاه درس پژوهی
- معنی همه واژگان دشوار + واژه نامه کتاب
- ارائه سؤالات امتحانی به صورت درس به درس با پاسخ تشریحی
- نمونه سؤالات امتحانی نوبت اول و دوم با پاسخ تشریحی

فارسی ۹م

شاخه فنی و حرفه‌ای و کاردانش

ویرایش جدید
۱۴۰۳

- بررسی معنی و مفهوم تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- پاسخ سؤالات کارگاه درس پژوهی
- معنی همه واژگان دشوار + واژه نامه کتاب
- ارائه سؤالات امتحانی به صورت درس به درس با پاسخ تشریحی
- نمونه سؤالات امتحانی نوبت اول و دوم با پاسخ تشریحی

فارسی ۸م

شاخه فنی و حرفه‌ای و کاردانش

ویرایش جدید
۱۴۰۳

- بررسی معنی و مفهوم تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- پاسخ سؤالات کارگاه درس پژوهی
- معنی همه واژگان دشوار + واژه نامه کتاب
- ارائه سؤالات امتحانی به صورت درس به درس با پاسخ تشریحی
- نمونه سؤالات امتحانی نوبت اول و دوم با پاسخ تشریحی

دوازدهم فارسی ۱۲

رشته‌های ریاضی - تجربی - انسانی - معارف

ویرایش جدید
۱۴۰۳

- بررسی کامل قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- بررسی دقیق نکات دستوری ابیات و عبارات
- پاسخ سؤالات کارگاه متن پژوهی
- بررسی و تحلیل تمامی ابیات مندرج در کارگاه متن پژوهی
- ارائه سؤالات امتحانات نهایی و تألیفی
- به صورت درس به درس در سه قلمرو زبانی، ادبی و فکری با پاسخ تشریحی

یازدهم فارسی ۱۱

رشته‌های ریاضی - تجربی - انسانی - معارف

ویرایش جدید
۱۴۰۳

- بررسی کامل قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- بررسی دقیق نکات دستوری ابیات و عبارات
- پاسخ سؤالات کارگاه متن پژوهی
- بررسی و تحلیل تمامی ابیات مندرج در کارگاه متن پژوهی
- ارائه سؤالات امتحانات نهایی و تألیفی
- به صورت درس به درس در سه قلمرو زبانی، ادبی و فکری با پاسخ تشریحی

دهم فارسی ۱۰

رشته‌های ریاضی - تجربی - انسانی - معارف

ویرایش جدید
۱۴۰۳

- بررسی کامل قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- بررسی دقیق نکات دستوری ابیات و عبارات
- پاسخ سؤالات کارگاه متن پژوهی
- بررسی و تحلیل تمامی ابیات مندرج در کارگاه متن پژوهی
- ارائه سؤالات امتحانات نهایی و تألیفی
- به صورت درس به درس در سه قلمرو زبانی، ادبی و فکری با پاسخ تشریحی